

OB ZADNJEM POSVETU PINEAUJA V LONDONU

POLITIČNI POGOJI
za umik napadalcev s Sueškega prekopa?

Pariz, 1. dec. (Reuter). Francoski zunanji minister Pineau se je po razgovorih z britanskimi državniškimi sinoči vrnil iz Londona v Pariz. Pred odhodom je zanimal vest, da je francoska vlada v sredo sklenila brezpogojno umakniti svoje čete iz Port Saída. V zvezi s sedanjimi razgovori z britanskimi predstavniki je dejal, da ne gre za dolgoročno anglo-francosko okupacijo Port Saída, da pa tudi nimajo namena umakniti se iz tega mesta, ne da bi poprej razčistili nekatera politična vprašanja in zagotovili njih ureditve z vojaškega gledišča. Na današnjih razgovorih, je rekel Pineau, so se razgovarjali o vrsti tehničnih vprašanj in jih proučili v duhu sodelovanja med Francijo in Veliko Britanijo, kakor se je

uveljavilo od izbruha sueške krize.

Nekatere misli so bile zabeležene, je rekel Pineau, in francoska vlada bo nemudoma obveščena o tem. To nam bo omogočilo postaviti se na skupno stališče glede umika s prekopa, kot tudi glede kateregakoli vprašanja, ki bi se utegnile pojaviti v zvezi z bližnjim vzhodom.

Enodnevni obisk zunanjega ministra Pineauja v Londonu, kot tudi sadovi njegovih razgovorov z Butlerjem in Selwynom Lloydom so zbudili v pariških političnih krogih nasprotujoče si razlage in deljene sodbe. Medtem ko v vladnih krogih zatrjujejo, da sta sporazum in enotnost gledišč popolna ter v duhu anglo-francoskega sodelovanja, pa drugi

krogi ne prikrivajo razočaranja sprito »ponovnega popuščanja Francije« na pritisk z druge strani Rokayskega preliva in Oceana.

Parlamentarna desnica ostro obsoja sporazum med obema vladama o umiku čet s področja Sueškega prekopa v roku dveh ali treh tednov. Francoski zunanji minister je bil proti temu umiku in desničarski krogi se nadejajo, da se mu je posrečilo povežati umik iz Port Saída vsaj »s konkretnimi pogoji«, zlasti glede obnovitve plobove po prekopu in ustanovitve močnih in učinkovitih sil OZN v Egiptu. Ti krogi hkrati obdolžujejo ameriško vlado, da je opustila vsa načela zahodne solidarnosti, ker je svoje dobave petrolejske pomoči pogojno vezala s predhodno deklaracijo o umiku anglo-francoskih sil iz Egipta.

Nasprotniki vladne politike, zlasti pa radikalni poslanci in skupina »socialističnih upornikov« pa so v precejšnjih skrbih, ker londonski sestanek ni omogočil »priložnosti za nove načrte v zvezi s koristmi Francije«. To, da uradno nočejo podrobno objavljati, o čem so se razgovarjali, tolmačijo tu kot znamenje, da se obe strani še nadalje sploh ne ujemata in da je zmeraj nevarnost za mir. Ti krogi opozarjajo tudi na hude gospodarske posledice, ki jih občuti Francija po »neuspelem« napadu. Pomoč ZDA pri tem ne bo dosti pripomogla, ker so potrebe po nafti zelo velike. Razen tega bo plačevanje nafte v dolarjih hudo prizadelo francosko že zdaj deficitarno trgovinsko-francoskih čet, nakar bodo v spodnji zbornici glasovali o zaupnici vladi.

Britanci privolili

v brezpogojni umik iz Egipta, a računajo na ameriško pomoč na drugem koncu Bližnjega vzhoda

London, 1. dec. (Tanjug). Britanska vlada se je danes v tem tednu že petič sestala in razpravljala o umiku iz Egipta. V luči razgovorov, ki so jih imeli sinoči njeni vodilni člani s francoskim zunanjim ministrom Pineaujem, je vlada danes določila splošne pogoje umika, ki ga bo podal v ponedeljek Selwyn Lloyd v Spodnji zbornici. Vlada pa se bo v ponedeljek dopoldne še enkrat sestala.

Pristojni krogi opozarjajo, da so na sinočni izmenjavi misli s Pineaujem spet dosegli popolno skladnost gledišč na podlagi britanskega predudarka, da umika ni treba zavlačevati in ga ne pogojno vezati s poročiti glede ureditve sueškega vprašanja. Sodiijo, da si bo vlada pri tem, ko bo objavila umik, prizadevala opravičiti napad na Egipt kot politiko, »ki ni bila zamana«.

Poučeni britanski krogi menijo, da se bo umik zaključil v dveh do treh tednih. Položaj britanske vlade nasproti opoziciji v lastni konservativni skupini v parlamentu

Egipčani bodo sami vodili dela na prekopu

Kairo, 1. dec. (Radio Kairo). Šef kabineta predsednika Naserja je izjavil novinarjem, da bodo Egipčani sami vodili očiščevalna dela na Sueškem prekopu. OZN bo tehnično in finančno pomagala, vendar OZN nima nobene pravice do upravljanja prekopa.

Ali Sabri je odločno zanimal vest, da je egiptovska vlada ukazala splošni izgon izraelskih državljanzov iz Egipta. »So elementi, ki sodelujejo s sovražnikom. Ti elementi bodo izgnani, vsem ko lahko vsi ostali ostanejo v Egiptu. Vlada v Kairu ni zahtevala, naj francoski in britanski državljani zapuste Egipt. Ali Sabri se je dotaknil sovjetsko-egiptovskih odnosov in izjavil, da je gledišče Egipta jasno. Mi smo zavezniki neke dežele, ne pa neke ideologije. S Sovjetsko zvezo sodelujemo po načelih enakosti in medsebojnega spoštovanja.«

Vojna iniciativa

po vsem Alžiru v rokah upornikov

Pariz, 1. dec. (Tanjug). Kljub splošni francoski ofenzivi v Alžiru so izvedli uporniški odredi in komandosi v zadnjih 24 urah vrsto novih napadov in se srdito upirali po vsem Alžiru. Iz Alžira poročajo, da je bilo sinoči in danes v spopadih ubitih in ranjenih 87 francoskih vojakov, orožnikov in civilistov, njihovih sodelavcev. Najbolj ogorčen spopad je bil v mestu Nedromahu. Bombe alžirskih komandosov so ubile 25 ljudi, 11 pa ranile. Ondi, pa tudi v Constantini, Bonu in v več drugih krajih je zdaj izjemno stanje. Vojaške in policijske sile so uveljavile izredno obsežne preventivne ukrepe.

Tudi v goratih pokrajinah okrog Palestra, Orana, Constantine in El Biara so nastali ostri spopadi in boji še vedno trajajo. Francosko poveljstvo si prizadeva, da bi z novo ofenzivo svojih kombiniranih pehotnih, topniških, letalskih in helikopterskih sil razdne in preprečilo uporniške akcije, ki imajo že malone teden dni v vsem Alžiru vojaško pobudo v svojih rokah. Samo od srede pa do danes, v petih štirih dneh, je padlo na alžirskih bojščih okrog 700 Francozov in Alžircev.

V mestih so postale zelo aktivne udarne skupine Alžircev. V Bonu in v mestu Alžiru je padlo pod streh nacionalistov nad 50 Francozov in drugih Evropevcov ter francoskih policajev.

New Delhi, 1. dec. (Tanjug). Politični del obiska kitajskega ministrskega predsednika Cu En Laja se je sinoči zaključil z razgovorom z indijskim predsednikom Nehrujem. Razgovor je trajal tri ure in se ga je udeležil tudi podpredsednik kitajske vlade Ho Lung. Med najvažnejšimi vprašanji, o katerih so govorili, sta bili vprašanja Bližnjega vzhoda in sprejem LR Kitajske v OZN.

Cu En Laj je danes odpotoval iz New Delhija v Bombaj. V naslednjih desetih dneh bo obiskal več mest na jugu Indije, 10. decembra pa bo odpotoval iz Kalkute v Burmo. Sinoči je bilo v New Delhiju veliko zborovanje, na katerem je ministrski predsednik Nehru opozoril na pomen Cu En Lajevga obiska azijskim državam. Izrazil

je prepričanje, da bo Cu En Laj med obiskom v Pakistanu bolje seznanil pakistanske državnike z indijsko politiko in prispeval k zbolšanju odnosov med obema deželama.

Na vprašanja novinarjev glede razgovorov z Nehrujem pa je Cu En Laj daval dejal, da sta Nehru in on stara prijatelja, ki se lahko pogovorita o vseh vprašanjih. Kitajski narod, je dejal, si želi zboljšanja ameriško-kitajskih odnosov. V tej zvezi je Cu En Laj opozoril na vabilo, ki ga je bila kitajska vlada nedavno poslala skupini ameriških novinarjev, naj pridejo v LR Kitajsko. Glede ameriških državljanzov, ki so zaprti v kitajskih zaporih, je rekel, da jih bodo lahko izpustili iz zapora, še preden bodo prestali kazen, da pa je to odvisno od njihovega vedenja in od tega, ali bodo tudi v Ameriki kitajske državljane prej izpustili iz zapora.

Indijski ministrski predsednik

Ob našem prazniku

New Delhi, 1. dec. (Tanjug). Ob jugoslovanskem prazniku 29. novembra je priredil naš veleposlanik v Indiji Bogdan Crnobrnja svečan sprejem, na katerem so prišli indijski minister za trgovino Karmakar, minister za delo Svaran Sing, namestnik zunanjega ministra Canda, generalni sekretar indijskega zunanjega ministrstva Pilaj in številni javni in kulturni delavci. Na sprejemu je bil tudi kitajski ministrski predsednik Cu En Laj, ki je na uradnem obisku v Indiji.

Čestitke iz vsega sveta

Beograd, 1. dec. (Tanjug). — Predsedniku republike Josipu Brozu-Titu so za Dan republike čestitali predsednik republike Bolivije Hernan Siles Zuazo, predsednik Združenih držav Brazilije Juscelino Kubicek in predsednik prezidija Ljudske skupščine LR Albanije Hodzi Leši.

Ob Dnevu republike so poslali predsedniku Titu čestitke Koča Popović v imenu delegacije na XI. zasedanju Generalne skupščine OZN, sindikalna podružnica pri veleposlanstvu v Washingtonu, osebje Generalnega konzulata v Milanu, uslužbeni diplomatskega in trgovinskega predstavništva v Pakistanu, osebje veleposlanstva v Varšavi, kolektivni poslaništvo v Tirani, Santiagu in v Oslu, uslužbeni poslaništva v Damasku, jugoslovanska kolonija v Urugvajiu in še mnogi drugi.

Ob slovesnem sprejemu za Dan republike: Predsednik Tito v razgovoru s tujimi diplomati

Z GOSPODARSKIMI UKREPI
bo OZN pospešila mirno ureditev mednarodnih političnih spornih vprašanj

New York, 1. dec. (Tanjug). V razpravi o gospodarskem in finančnem odboru OZN o povečanem programu tehnične pomoči, ki naj bi znašala prihodnje leto 30 milijonov dolarjev, je govoril tudi jugoslovanski delegat dr. Mladen Iveković. Izrekel je priznanje Uradu za tehnično pomoč in se pri tem zavzel za to, naj bi se nadalje v praksi razporejali nekateri uslužbenec tehnične pomoči na sedežih regionalnih komisij ter urejali vprašanje dolgoročnih pogodb s strokovnjaki še nadalje v skladu z zahtevami in koristimi neposredno prizadetih dežel, in to ne samo iz finančnih razlogov, marveč tudi zavoljo potrebe, da bi pošiljali na teren strokovnjake, ki bi ustrezali specifičnim potrebam dežel. Dr. Iveković je podprl češkoslovaško-romunsko resolucijo, da je treba znova proučiti lanski sklep Gospodarskega socialnega sveta, po katerem naj bi prispevek za program nad pol milijona dolarjev vrednosti v nacionalnem denarju po možnosti vplačevali v valutah, ki jih je moč zamenjati za dolarje in funte. Jugoslovanska delegacija tudi ne vidi razlogov, zakaj bi odklonili prispevek, ki ga je po-

nudila Vzhodna Nemčija v znesku 400 milijonov mark.

»V luči zadnjih dogodkov na mednarodnem torišču postajajo naše razprave o mednarodnih gospodarskih vprašanjih še posebno važne. Pokazalo se je namreč, da imajo ti dogodki pretežno gospodarske korenine. Zato je dandanes morebiti bolj kot kdaj koli prej OZN odgovorna za to, da z ureditvijo gospodarskih vprašanj prispeva k odstranjevanju poglavitnih vzrokov krize na svetu. Zato moramo pozvati sklep, da je treba bistveno povečati prizadevanja OZN na

gospodarskem področju. Ko podarjamo možnost razširitve in novih metod v tehnični pomoči, mislimo zgolj na potrebo, izvirajočo iz dosedanjega dinamičnega programa. Zal nam je vsem znano, da naraščajo te potrebe hitreje kot pa razpoložljiva sredstva. Nadaljnje in hitrejšje naraščanje finančnih sredstev je zato temeljno vprašanje našega programa. Upamo, da bo to vprašanje urejeno, če bodo vlade upoštevale tudi gospodarske sadove in politični pomen našega programa.«

Molletova deklaracija

o Alžiru — pretveza za nov bojkot Generalne skupščine OZN?

Pariz, 1. dec. (Tanjug). Ministrski predsednik Guy Mollet je svojim kolegom na sestanku socialistične parlamentarne skupine zagotovil, da bo vlada objavila novo deklaracijo o Alžiru »vsekakor še pred začetkom alžirske razprave v OZN«. Parlamentarna skupina se je sestala na za-

htevo dela »uporniških« poslancev, ki so voditelju stranke in predsedniku vlade znova izrazili svojo zaskrbljenost sprito neurejenega alžirskega vprašanja.

Guy Mollet je povedal članom socialistične skupine, da Francija ne namerava zapustiti OZN zaradi razprave o Alžiru. »Če pa bi tudi potem, ko bi pojasnili francosko stališče, Generalna skupščina prezrla našo zahtevo, naj OZN razglaša, da ni pristojna razpravljati o tem vprašanju, bo francoska delegacija zapustila XI. zasedanje Generalne skupščine.«

Lani so socialisti obdolžili tedanjo vlado Edgara Faura in njegovega zunanjega ministra Pineauja »očitnega izsiljevanja OZN«, ker je francoska delegacija zapustila zasedanje Generalne skupščine, kakor hitro je ta začela razpravo o Alžiru. Socialistični »uporniki« zdaj menijo, da nova vladna deklaracija o Alžiru tik pred razpravo v OZN, ki jo napoveduje Mollet hkrati z grožnjo Generalni skupščini, potrjuje njihovo bojazen, da namen deklaracije ni prispevati k ureditvi alžirskega vprašanja, marveč ustvariti »pravno podlago« za novo »nespametno dejanje francoske delegacije na mednarodnem forumu v New Yorku.«

Poslanica iz Aten

pred obiskom Konstantina Karamanlisa

Beograd, 1. dec. (Tanjug). V zvezi z bližnjim obiskom v Jugoslaviji je dal predsednik grške vlade Karamanlis za Radio Beograd naslednjo izjavo:

»V vašo lepo deželo prihajam na povabilo predsednika FLRJ. Od nekada sem si želel obiskati Vašo deželo in se pobliže seznaniti z jugoslovanskimi narodi.«

Grški narod spremlja z globokim zadovoljstvom vsestranski napredek Jugoslavije in docela razume vaše napore za ohranitev mira. Narodi Jugoslavije in Grčije so se v zadnjih 50 letih ramo ob ramah borili v štirih krvavih vojnah. Nikoli pa se niso bojevali drug proti drugemu. Te vezi med narodi obeh dežel, zasnovane na takšni preteklosti, so poroštvo za prihodnost.

Prepričan sem, da bom zdaj, ko prihajam v vašo gostoljubno deželo, sprejet z enakimi mislimi in enakimi gledišči. Sporočam jugoslovanskim narodom najpriščneje pozdrave grškega naroda in svoje osebne pozdrave ter iskreno željo za uspeh in napredek vaše velike dežele.«

VREMENSKA NAPOVED

za nedeljo, 2. decembra
Precej oblačno, v višjih legah in na Primorskem deloma oblačno. Temperatura med -5 in 0 v Primorju med 3 in 7°C. Na Primorskem bo burja postopoma prenehala.

STANJE VREMENA
Zahodno in srednjo Evropo zajema področje visokega zračnega pritiska. Sredozemske frontalne moinje se umikajo proti vzhodu, vendar še povzročajo slabo vreme na Balkanu.

Pretekli torek je bil v Beogradu svečano podpisan novi trgovinski sporazum s Poljsko, po katerem se bo izmenjava blaga med obema deželama prihodnje leto povečala na skupno vrednost nad 31 milijonov dolarjev

PRED SKUPŠČINO ZVEZE OBRTNIH ZBORNIC JUGOSLAVIJE

Pomanjkanje strokovnega kadra

Je eno glavnih vprašanj naše obrti

Beograd, 1. dec. (Tanjug). — Na skupščini Zveze obrtnih zbornic Jugoslavije, ki bo 9. decembra v Beogradu, bodo obravnavali pomanjkanje strokovnega kadra. Na skupščini bodo govorili tudi o ukrepih, ki bi jih bilo treba storiti za pospeševanje obrti.

Eno glavnih vprašanj obrti, o katerem bodo govorili na skupščini, je pomanjkanje strokovnega kadra. Anketa Zveznega zavoda za statistiko in evidenco je pokazala, da primanjkuje v obrti strokovnega kadra. Zato ni moč ustanovljati novih delavnic in razširiti sedanjih, razen tega pa pomanjkanje strokovnega kadra vpliva na to, da je v vsej deželi čutili pomanjkanje mnogih obrtniških izdelkov, zlasti pa pomanjkanje v obrtniških storitvah.

Perede je tudi vprašanje zaposlitve delavcev v nekaterih vrstah poklicev. Po evidenci Urada za posredovanje dela je videti, da se stalno javljajo delavci istih obrti, kar pomeni, da se vajenci uče nekaterih panog obrti, čeprav potrebe po njih ni. Zveza obrtnih zbornic meni, da bi morale okrajne zbornice, ko sestavljajo družbene plane, posvetiti posebno pozornost šolanju kadrov. Zbornica meni, da bi lahko to vprašanje v sodelovanju z ljudskimi odbori uredili tudi na ožjem gospodarskem področju.

Za strokovno izpopolnitev kadrov v obrti je Zveza obrtnih zbornic predlagala prosvetnim in šolskim organom, naj upostavijo mojstrske šole za kvalificirane obrtne delavce kot šole stalnega tipa in store vse potrebno za njihovo razširitev. Potrebna je tudi specializacija strokovnih delavcev v obrti. Na pristojnem mestu zlasti poudarjajo, da je začela domača industrija v serijah izdelovati traktorje, avtomobile, frižiderje in druge sodobne aparate. Popravilo teh industrijskih izdelkov bo v večini primerov zaupano obrtnikom. Zato bi se moral obrtniški kader seznaniti z vsemi lastnostmi teh aparatov.

IZGRADNJA NAŠEGA TELEVIZIJSKEGA OMREŽJA

Dela bodo trajala 7 do 10 let S programom bo zajetih 75 % našega ozemlja

Beograd, 1. dec. (Tanjug). Komisija za vprašanja televizije (odbor za prosveto Zveznega izvršnega sveta) je dokončno ugotovila temeljne smernice izgradnje televizijskega omrežja v naši državi ob upoštevanju dejstva, da je Jugoslavija na stockholmski konvenciji sprejela srednjeevropski televizijski sistem z osnovnimi elementi: 265 prog — širina kanala 7 EO/S. Naše televizijsko omrežje bo zgrajeno na načelih enotnega jugoslovanskega programa s središči v Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani, pozneje pa morda tudi Skoplju, Sarajevu in Titogradu.

Dela bodo trajala 7 do 10 let, toda tako, da bo s programom zajetih 75 % ozemlja Jugoslavije, to se pravi vsi kraji, kjer gostota prebivalstva in izoblikovanost ozemlja to dopuščata.

kazovanje filmov in prenosa s terena. Na Fruški gori pa bo stal televizijski oddajnik manjše zmogljivosti. Ta dva oddajnika bosta zajela ozemlje vzhodne Slavonije, Severne Srbije z Beogradom in vse Vojvodine z blizu 3 milijone prebivalcev. V Zagrebu bodo postavili televizijski oddajnik manjše zmogljivosti z napravami za prikazovanje filmov in za prenosa s terena. Zajemal bo področje, na katerem živi kakih 800.000 ljudi. Enak načrt je predviden za ljubljansko postajo, katere omrežje bo zajemalo področje s približno 300.000 prebivalci.

Upostavitve televizijskega središča v Beogradu je prevzela beograjska radijska postaja in priprave za zgraditev so se že začele. Prva sredstva za uvozno opremo v približnem znesku milijon dolarjev so že odobrena. Hkrati so strokovnjaki proučili možnosti sodelovanja domače industrije v proizvodnji televizorjev in naprav za televizijske postaje, računajo pa tudi s sodelovanjem tujih tvrdk. Glavni kooperanti v izdelovanju televizijskih aparatov bodo »Radioindustrija« iz Zagreba, »Telekomunikacije« iz Ljubljane, »Nikola Tesla« iz Beograda in »Rudi Čajavec« iz Banje Luke ob sodelovanju nekaterih manjših podjetij. Televizorji bodo od 120.000 do 150.000 dinarjev, prodajali pa jih bodo tudi na obroke.

Zagreb in Ljubljana se že dolgo pripravljata na upostavitve televizijskih postaj. Delno je že omogočeno sprejemanje tujih oddaj, ki jih prenašajo prek Gradca. Beograjska televizijska postaja bo v poskusnem obdobju oddajala kakih 17 ur programa tedensko, ob nedeljah 3 do 4 ure. Program bo enoten in obsegal bo vse oblike televizijskih oddaj. Kar zadeva temeljna vprašanja izgradnje televizijskega omrežja v Jugoslaviji, je bilo upostavljeno enotno gledišče v Zagrebu, Ljubljani in Beogradu.

NEKAJ O PRIPRAVAH ZA ZGRADITEV PREKOPA

Donava—Tisa—Donava

Novi Sad, 1. dec. (Tanjug). — Priprave na obsežna dela za zgraditev prekopa Donava—Tisa—Donava so se že začele. To bo največji objekt v našem kmetijstvu.

Posebna komisija, ki jo je upostavil Zvezni izvršni svet, bo pregledala načrte za dela v prihodnjem letu. Potrebno mehanizacijo bomo dobili iz Sovjetske zveze. Izkopati bo treba kakih 120 milijonov kubikov zemlje. Prekop bo dolg približno 600 km in načrti predvidevajo, da bodo izkopali vsak mesec kakih 7,5 km ali letno 80 km. Dela bodo prevzela domača podjetja, in sicer na natečaju.

Pri gradnji prekopa Donava—Tisa—Donava bo zaposlenih mnogo strokovnjakov; samo v upravi bo delalo nad 100 gradbenih inženirjev in tehnikov. V zadnjih dveh letih je šlo za rekonstrukcijo sedanega prekopa Beždan—Bečej približno 1.200.000.000 dinarjev. Do konca letošnjega leta bo ta prekop razširjen. To bo podlaga za izgradnjo namakalnega omrežja prekopov za namakanje kakih 10.000 ha zemlje v Bački. V prihodnjih letih bodo dograjeni prekop Donava—Tisa—Donava, bodo namakali 400.000 ha rodovitne zemlje.

DNEVNA KRONIKA

Nesreča na Skadrskem jezeru

Poveljstvo granicarjev v Titogradu je objavilo, da je 29. novembra našlo smrt v valovih Skadrskega jezera šest izmed osmih pripadnikov JLA, ki so skušali z ribiškim čolnom prepluti jezero. Ponesrečenci so starejši vodnik Draško Jovanović, razvodnik Milorad Milošević in vojaki Anton Vodjan, Juraj Požar, Svetislav Gašić in Dragomir Sašić. Njihova naloga je bila, prepeljati se od Ravnice pod Titogradom na drugo stran jezera k planini Rumija, kak kilometer daleč. Na sredi poti je močan veter prevrnil čoln. Vojaki so se ga oklepali, vendar pa niso mogli vzdržati zaradi močnega vetra. Pol ure so si obupno prizadevali, da bi se rešili. Deset ribičev, ki so jim s tremi ribiški čolni pohiteli na pomoč, je žal prišlo prepozno, ker jih je šest že utonilo, čeprav so vsi znali plavati. Rešili pa so vojaka Radovana Jovanovića in Tomislava Stefanovića.

Potniška ladja »Kotor«, ki je odpotovala iz Zadra na Reko, se je morala vrniti. Zaradi močnega snežnega viharja in visokih zamezov je otežkočen promet na poti Reka—Zagreb, potovanje preko Vratnika nad Senjem je onemogo-

čeno. Avtobusni promet med Reko in Zagrebom je ustavljen. Huda burja s snegom je dosegla v Gorskem Kotaru povprečno hitrost 82 km na uro, včasih pa doseže tudi 125 km na uro. Drugod je veter malo slabši.

Italijansko letalo je prisilno pristalo pri Splitu

Enosedžno reaktivno letalo italijanskega vojnega letalstva je včeraj zaradi slabega vremena prisilno pristalo na asfaltirani cesti ne daleč od Splita, ki drži v Omiš. Pri svojem pristanku je letalo ubilo delavca Anta Zivaljića iz Splita. Lahko pa bi prišlo tudi do hušje nesreče, ker se je letalo samo za nekaj centimetrov izognilo trčenju z dvanadstropnim avtobusom, ki je bil poln potnikov.

Sporočilo Narodne banke

Obveščamo imetnike obveznic II. ljudskega posojila, da bodo poslovene enote Narodne banke FLRJ, komunalnih bank in hranilnic še nadalje izplačevale izrebane in še nezastarane obveznice II. ljudskega posojila.

Neurje na Severnem Jadranu

Na severnem Jadranu traja že dva dni hudo neurje. Potniški promet med Novim Vinodolom in Zadrom je malone onemogočen.

Pet mladih sodelavcev »Ljudske pravice« se je zbralo včeraj v našem uredništvu. Predstavljam vam jih: tu je Alenka Šušter, dijakinja V. razreda gimnazije v Ljubljani; Jože Ševljak, dijak IV. razreda gimnazije iz Litije; Marjan Štancar, učenec Vajenske šole v Litostroju; doma z Jezerskega; Anton Veselič, učenec VIII. razreda osnovne šole iz Adlešičev, in Belica Škerlak, dijakinja II. razreda klasične gimnazije v Ljubljani. Vsi ti naši mladi sodelavci so dobili nagrade za svoja dela, ki so bila objavljena v »Ljudski pravici« v rubriki »Našim mladim bralcem« od 1. avgusta do 29. novembra letos. V uredništvu so si ogledali, kako poteka delo v redakciji, kako nastane vest, kako iz rokopisa prelijejo misli v svinec, kako članke »spravijo v stran« in končno, kako tiskajo časopis. — Mladi nagradenci so prejeli iz rok glavnega urednika »Ljudske pravice« denarne nagrade, danes pa si bodo v spremstvu urednika mladinske priloge ogledali nekatere ljubljanske zanimivosti.

S SEJE REPUBLIŠKEGA SVETA ZA KULTURO IN PROSVETO

Za jasnejšo določitev kompetenc

Pod predsedstvom univ. prof. dr. Jožeta Goričarja, ki po odločbi Izvršnega sveta začasno nadomestuje obolelega predsednika sveta Borisa Kocjančiča, je v sredo Svet za kulturo in prosveto LRS razpravljalo o dveh poglavitnih točkah. Prva med njima je bil osnutek uredbe o organizaciji in delu Sveta za kulturo in prosveto LRS. S sprejemom te uredbe bodo v marsičem odpravljene razne nejasnosti v poslovanju Sveta in v njegovih kompetencah. Mimo splošnih določb zajema uredba določbe o funkcijah Sveta, o njegovem sestavu ter o organizaciji sekretariata pri Svetu in o njegovem razmerju do Sveta. Podrobnejše določbe bodo zajete v posebnem poslovniku.

V drugi točki je Svet razpravljalo o slovenskih gledališčih in o predlogu republiškega zakona o gledališčih. V marcu letošnjega leta je Zvezna ljudska skupščina sprejela »Splošni zakon o gledališčih«. Ob sodelovanju predstavnikov slovenskih gledališč, Akademije za igralsko umetnost, Združenja dramskih umetnikov, sindikata in sekretariata za zakonodajo je sekretariat SPK pri-

pravil osnutek republiškega zakona, ki ga je Svet s posameznimi spremembami in dopolnili na tej seji sprejel. V razpravi o problematiki gledališč so člani zlasti obširno govorili o angažiranju igralcev v poklicnih gledališčih, pri čemer naj bi zlasti za mlade igralce veljalo načelo, da morajo dokončati igralsko akademijo. Vendar pa naj takšen odnos nikakor ne preprečuje možnosti, da bi lahko gledališča angažirala tudi druge igralce, če so ti res izjemni talenti. Svet je hkrati potrdil tudi sklicevanje konferenc vodstvenih organov gledališč kot stalnega organa za upravno-organizacijska vprašanja in konferenc dramaturgov kot stalnega koordinacijskega organa za umetniška vprašanja. Teh konferenc naj bi se kot opazovalci udeleževali tudi zastopniki posameznih amaterskih gledališč.

Ob koncu je Svet mimo drugih manjših stvari potrdil tudi imenovanje založniškega sveta Karmarjeve založbe in filmskega sveta podjetja »Viba«. Hkrati je potrdil imenovanje dr. D. Svare za honorarnega direktorja ljubljanske Opere.

Navsezadnje gre tu predvsem za trezno gospodarsko gledanje in ravnanje, v socialističnem smislu seveda in ne partikularističnem. Zakaj dostej menda niti pri enem samem primeru kopčenja neprodanih zalog, niti pri enem primeru kvara blaga nismo načeli vprašanja pravočasne razprodaje, iz katere bi se podjetje izločilo z minimumom škode, skupnost pa bi imela od nje maksimum koristi?

S tem pa menimo razprodajo v prabem pomenu besede in ne sramežljivega zniževanja cen za nekaj grošev pri »neidolih artiklih«, kar v bistvu ničesar ne pomeni. Kot primer navedimo — ker smo že pri živih — da je v istem obdobju, to je od srede septembra do konca oktobra skoraj vsa zabeležena škoda zaradi kvarjenega blaga v obrti odpadla na pokvarjen sir in druge mlečne izdelke. V istem času pa so predelovalnice znižale ceno sira — do največ 20 dinarjev za kg! To se je izkazalo za poživitev potrošnje popolnoma brez pomena, nastala škoda pa je šla v stotisoče.

B. Finžgar

Mrzli vetrovi so zapihali, a na drevju je ostal le še tu in tam kak orumenel list in najvišji vrhovi gora so že dobili bela pokrivala. Trije terenci pa so se tedaj, kdo ve od kod, znašli med gostim smrečjem, pol ure nad vasjo. Bili so v neznanem kraju in udomili so se v strmeh bregu pod veliko kame-nito steno. Tod še ni bilo partizanov in oni so prišli semkaj prav zato. Nihče jih ni videl, ko so čez njive prihajali proti gozdovom, zato pa so jih v dolini kmalu začutili.

Klobučarjeva hiša je stala bolj zase. Trdna kmetija. Celo žaga venecijanka, ki je čepela spodaj v grabnu, je spadala zraven. Tod mimo so terenci morali hoditi, če so hoteli v vasi in po dolini. Tiste- tega sobotnega večera sta se terenca Miha in Tomaž prithotapila v Klobučarjevo štalo. Z verige se je pognal velik kosmat ovčar in se renče zaganjal potem proti vratom. Onadva pa sta se stisnila pod konjske jasl in čakala tiste- tega, ki bo najprej prišel. Zela sta dobili hlapca Martina.

»Kaj če zaradi tega prekle- tega psa prinese sem gospodar? Saj veš, kako je z njim.«

Zaskripala so vrata in Tomaž je v odgovor položil na usta samo kazalec desnice. Pes je utihnil in proti konjem se je bližala temna postava. Obraza ni bilo mogoče razločiti, ker je držal

lešerbo tako, da se je svetloba odbijala naprej. Tomaž je med hrzanjem konj potihlo napel svoje staro pištolo. Zdaj je Miha skočil k vratom in jih zapahnil, Tomaž pa je izza konjskega hrblja zaustavil tisto temno, zdaj začudeno postavo.

»Kdo si, človek?«
»Hlapec. Hlapec Martin. Kaj hočete, kdo ste?«
»Boš že zvedel. Govori potihno in privij luč!«
Martinu, ki je v rokah neznanca videl nevarno železje, se je zdaj posvetilo. A kaj hočejo njemu, hlapcu? In to oni? Saj so vendar oni, gosarji. Seveda so! Kdo pa naj bi bil drugi? Nemci prihajajo vse drugače. Močni so, nikogar se ne boje in dosti jih je. Pravijo, da imajo pred seboj že pol sveta. A tudi ta pred njim se nič ne boji. Vsaj videti ni. Pa tudi oni ne njh. Zakaj pa?

»Dobro, dobro. Ali iščete gospodarja? Ta je...«
»Ne, tebe bi radi, če si res hlapec Martin?«
Zdaj Martin ni vedel, kako naj se obnaša. Vest je imel čisto. Vendar — zakaj oni molli vanj tisto cev?

»Povej, Martin, kako je s ta-

ODBORNIK

bo? ... Kaj misliš? Je prav, če so tu Nemci?«
Na to Martinu ni bilo preveč težko odgovoriti. A bilo mu je težko misliti. To mu je bilo vedno najtežje. Najhušje mu je bilo, ko ni imel nikogar vprašati za svet. Zdaj je bil prepuščen sebi in svoji pameti. Ko je videl, da je oni pospravil orožje, je z nerodnim nasmeškom odvrnil: »I, kaj bo prav! Ampak zdaj so tu in amen. Kaj bomo mi, ko so Nemci menda že v Moskvi. Tudi gospodar tako pravi.«
A Tomaž in Miha sta ga kmalu podučila o vsem. Kajti hlapec je pokazal kar dosti razumevanja. Martin je nekaj časa poslušal, odkimaval in priklimal in nazadnje že kar zavzeto znil:
»Ha! Prav pravita. A kaj naj bi jaz, ki sem le hlapec! Kdo pa kaj da name? E, e, lepó bi bilo takó, lepó! Pogledta, ko so pa ljudje taki. Tudi Klobučarju je več za Nemce kot za vas. A vidva pravita, da je ljudem treba dopedovati, da jih je treba učiti. Ne, jaz tega ne znam. Jaz bi kvečjemu s temle komu posvetil!«
Z roko je pokazal na Tomaževo pištolo.
Takrat je nekdo porukal zapahnjena vrata. Spogledali so se.

»Bolje, da odprem, če ne se lahko zgodi kar koli. Skrijta se!«
Je dosti korajžno prišepnil Martin terencema.

Tisti pri vratih jih je spet tresel, ko je Martin odprl. Pred njim je stala gospodarjeva hči Zinka.
»Kaj pa počenjaš? Zakaj se zapiraš?« ga je začudeno vprašala.
»Mmm... gotovo se je samo zapahnilo. Mmm... ne vem, kako to,« je mencial Martin in v vilami začel brskati po gnoju.
Dekle se je stopilo k vranicu, ki je bil njen ljubljenc in ga z dlanjo začelo treptajati po vratu. Tedaj se Miha pod jaslami ni mogel več zadržati in je kihnil. Dekle se je sunkoma obrnilo. Zdaj ni kazalo drugega, kakor da sta oba brž zlezla izpod jasl. Dekle je radovedno zrla zdaj neznanca, zdaj Martina. Pri tem pa ni moglo ostati. Ogledali se je Tomaž:

»Ne glej tako preplašeno, dek- kle. Martin ni nič kriv! No, če še nikoli nisi videla partizanov, potem naju dobro pogledaj!«
Zinka se je začela ritenski počasni umikati proti vratom, a ji je Miha zastavil pot. Očitno je bilo, da se dekle boji.

»Le brez skrbi, saj nismo taki, kakor te uče, da smo,« je uga- nil vzrok njenega obnašanja Tomaž. Tudi Martin, ki je bil z dekletom dober, je pritegnil:

»Zinka, le pogovori se z njima, boš videla, da ti ne bo žal. Jaz bom tačas pogledal ven, da ne bo kaj narobel.«
Z njim je šel tudi Miha. Za vsak primer...
Tačas je tudi dekle zvedelo, kaj pravzaprav partizani hočejo. In zdaj ji je bilo kar prav, da je nalezela na take obiskovalce. Mirno je poslušala nesnega in preudarnega fanta. Njen odpor in strah je izginal kakor pomladni sneg in korajžni neznanec ji je bil kar všeč. Nazadnje jo je Tomaž vprašal:

»Boš kaj povedala očetu?«
»Morala bi že. Ali lahko?« je naivno, a vendar previdno vprašala.
»To boš sama pač najbolje vedela. Ti bolje poznaš očeta kakor jaz. A zaenkrat molči!« jo je opozoril terence, ker je vedel, da bo tako najbolje.

Ko sta se Martin in Miha vrnila, so se brž dogovorili, da se snidejo čez tri dni v njihovi lopi. Dekle je še skočilo v hišo in jima skrivaj prineslo nekaj za pod zob. Potem sta odšla...
Od tedaj dalje se je življenje nad vasjo spremenilo. Saj ni bilo

videti ničesar, a zvečer so se stikale glave, ljudje so si podajali razne liste in šepetaje govorili. Kadar koli je Martin vozil proti gozdovom, nikoli ni bil prazen. Vedno je imel kaj za partizane in jima puščal na skritem mestu v žagi. Zinka pa je z dekleti dan za dnem stikala glave in se ob večerih izgubljala iz hiše. Ni se skrivala samo pred Nemci ali negotovimi ljudmi, bala se je tudi očeta. V vasi je bil ustanovljen prvi odbor. In prav v Klobučarjevi lopi, ki je bila pritisnjena pod breg, in je postala sba- jališče tajnih sestankov.

Tistega meglenega novembra- skega jutra je nad vasjo zareg- ljalo. Prvič tako blizu. Vasčani so v skrbih dvignili glave. Spet je zaropotalo.
»To je v Macesnovcu!« je pred hišo zaskrbnjeno ugotovila Zinka.

Čez nekaj ur so skozi vas za- brneli kamioni. Nemci se vračajo nazaj v mesto. A ne vsi. Nekaj jih je ostalo v vasi.
Očeta ni bilo doma in ona je ves dan preživela v strahu. Tedaj je ves zasopjen, izbuljenih oči, v katerih so bile solze, pri- tekel brat Ludvik in zadihano izbruhnil:
»Našega Martina so ubili! Nad Dolinarjevim mlinom leži. Pri njem so dobili zdravila!«
(Konec jutri)

ZASTOJ

V Londonu in Parizu se še vedno obotavljajo. Zavezajo se za razne simbolične, delne in postopne umike, vse z ednim namenom, da bi čim bolj zavlekli umik svojih čet, medtem pa dosegli vsaj minimum ciljev, zaradi katerih so tvegali suško pustološčino.

Na načelih indijskih predlogov, pozitivni napor, ki bi s pomočjo OZN lahko ustvarili pogoje za miroljubno, kompromisno rešitev.

Pogajanja v nedogled?

Madžarski vladni listi odrekajo budimpeštanskemu centralnemu delavskemu svetu sleherno besedo v politiki

(OD NASEGA POSEBNEGA DOPISNIKA)

Budimpešta, 1. dec. Razen dveh budimpeštanskih dnevnikov »Nep-akarata« in »Nepszabadsaga« je izšel te dni tudi tretji časnik, glasilo centralnega delavskega sveta.

spoznameli, da bodo o njem razpravljali na poznejših pogajanjih, medtem pa je Svet izdal ta improvizirani časnik, ki je v zvezi s slovnici in korektorskimi napakam zanimiv in, zdi se, dokaj objektivni dokument o sodobnih madžarskih vprašanjih.

nadaljujejo iz dneva v dan. Sporovprašanje o načinu postavljanja direktorjev v podjetjih bodo skušali urediti tako, da bo vlada ob sodelovanju Sveta sestavila osnutek dopolnilne uredbe.

PO DVEH LETIH OBETOV IZ RIMA

ALI SE BO ZDAJ ZAČELO

konkretno obratovanje in ukrepanje za ureditev perečih vprašanj tržškega gospodarstva?

Trst, 1. dec. — Pretekli torker se je sestel pokrajinski Gospodarski svet in je na seji predsednik Trgovinske zbornice prof. Lu-z-zatto-Fegiz poročal o gospodar-skem položaju mesta. Poročilo, ki so ga naslednji dan objavili vsi tržški listi pod velikimi naslovi na uvodnem mestu, je bilo dejansko niz očitkov italijanski vladi, češ da ni ničesar ukrenila za zboljšanje tržškega gospodarstva.

posvečen izključno Trstu zato, da bi rešili vprašanje, ki ni nič manj važno od meteoroloških katastrof, ki od časa do časa ganejo javno mnenje.

sikh krogih, ki so si že dolgo želeli, da bi bila končno izrečena odkrita beseda. Številne organizacije in tudi nekatere politične stranke so izvajanja predsedniške podpore, medtem ko vsi tržški listi še danes objavljajo članke, ki obravnavajo vprašanja, nakazana v tem poročilu.

FRANCE BRENK

Zemlja je vendarle ravna

»Dajte nam svobodo misli, o gospod!« (DON CARLOS, III. DEJANJE)

Mnoho pričakujejo, zlasti glede Suez, od Nehruja, ki bo sredi prihodnjega meseca prišel v Washington. Tudi v ameriških uradnih krogih se zdaj, da gre za zelo pomembne razgovore in dodajajo, da se ZDA obračunale s svojim »spuščanjem« kolonializmu, pa tudi s pristanskim stališčem do tistih držav, ki se nečesto vključijo v nikakršni blok.

V Beograd je v sredo prispela indonezijska gospodarska delegacija pod vodstvom Haruna Saleha, načelnika gospodarskega oddelka indonezijskega zunanjega ministrstva. Od bližnjih pogajanj si v naših in indonezijskih gospodarskih krogih obetajo novo ureditev gospodarskih stikov med obema deželama.

Med razgovori pred izmenjavo omenjenih pismem je jugoslovanska vlada, upoštevajoč želje Nagyja in ostalih predlagala vladi LR Madžarske, da bi vprašanje azila rešili bodisi tako, da bi prizadetim osebam zametili osebno varnost, s čimer bi imeli možnost zapustiti jugoslovansko veleposlaništvo in se vrniti na svoje domove.

odvisno izključno od njihovega pristanka. Poudariti je treba, da so Nagy in njegovi tovariši imeli za najbolj sprejemljiv predlog, da bi ostali na Madžarskem. V jugoslovanskem poslanstvu so namreč izjavili, da žele v interesu ureditve razmer na Madžarskem ostati doma in se vključiti v normalno življenje države.

FRANCOSKI RANJENCI IZ EGIPTA

NAFTA IZ KUVAITA OKROG AFRIKE

Pariz, 1. dec. (Tanjug). Francoska potniška ladja »Marseilles« je prepeljala v Toulon 140 francoskih vojakov, ranjenih med napadom na Egipt. To je že drugi transport francoskih ranjencev iz Egipta.

Kairo, 1. dec. (Reuter). Predstavnik zunanjega ministrstva je izjavil, da bo suško pristanišče že v kratkem lahko sprejelo ladje. V Suez bo prva prispela neka kitajska ladja, ki bo prevzela egiptovski bombaž.

London, 1. dec. (AFP). V London je prišel prvi tanker, ki je pripeljal nafto z Bliznjega vzhoda okoli Rta dobre nade. Ladja je odplula iz Kuvajta 29. oktobra z 28.000 tonami petroleja. Do konca tega tedna bo prispelo v Britanijo še 16 tankerjev z nafto z Bliznjega vzhoda. Tudi te ladje plujejo okrog Afrike.

London, 1. dec. (AFP). V London je prišel prvi tanker, ki je pripeljal nafto z Bliznjega vzhoda okoli Rta dobre nade. Ladja je odplula iz Kuvajta 29. oktobra z 28.000 tonami petroleja.

EGIPTOVSKI ZUNANJI MINISTREK JE V SVOJEM GOVORU PRED ŠTIRIMI DNEVI V GENERALNI SKUPŠČINI OZN NOVICE POUČIL

Egiptovski zunanji ministerek je v svojem govoru pred štirimi dnevi v Generalni skupščini OZN novice poučil, da Egiptovsko pripravljenost na razgovore, da sklenitev nove pogodbe v duhu konvencije iz leta 1955, seveda samo, kar zadeva tako imenovano »mednarodno uporabo« prekopa.

EGIPTOVSKI ZUNANJI MINISTREK JE V SVOJEM GOVORU PRED ŠTIRIMI DNEVI V GENERALNI SKUPŠČINI OZN NOVICE POUČIL

Egiptovski zunanji ministerek je v svojem govoru pred štirimi dnevi v Generalni skupščini OZN novice poučil, da Egiptovsko pripravljenost na razgovore, da sklenitev nove pogodbe v duhu konvencije iz leta 1955, seveda samo, kar zadeva tako imenovano »mednarodno uporabo« prekopa.

EGIPTOVSKI ZUNANJI MINISTREK JE V SVOJEM GOVORU PRED ŠTIRIMI DNEVI V GENERALNI SKUPŠČINI OZN NOVICE POUČIL

Egiptovski zunanji ministerek je v svojem govoru pred štirimi dnevi v Generalni skupščini OZN novice poučil, da Egiptovsko pripravljenost na razgovore, da sklenitev nove pogodbe v duhu konvencije iz leta 1955, seveda samo, kar zadeva tako imenovano »mednarodno uporabo« prekopa.

EGIPTOVSKI ZUNANJI MINISTREK JE V SVOJEM GOVORU PRED ŠTIRIMI DNEVI V GENERALNI SKUPŠČINI OZN NOVICE POUČIL

Egiptovski zunanji ministerek je v svojem govoru pred štirimi dnevi v Generalni skupščini OZN novice poučil, da Egiptovsko pripravljenost na razgovore, da sklenitev nove pogodbe v duhu konvencije iz leta 1955, seveda samo, kar zadeva tako imenovano »mednarodno uporabo« prekopa.

EGIPTOVSKI ZUNANJI MINISTREK JE V SVOJEM GOVORU PRED ŠTIRIMI DNEVI V GENERALNI SKUPŠČINI OZN NOVICE POUČIL

Egiptovski zunanji ministerek je v svojem govoru pred štirimi dnevi v Generalni skupščini OZN novice poučil, da Egiptovsko pripravljenost na razgovore, da sklenitev nove pogodbe v duhu konvencije iz leta 1955, seveda samo, kar zadeva tako imenovano »mednarodno uporabo« prekopa.

EGIPTOVSKI ZUNANJI MINISTREK JE V SVOJEM GOVORU PRED ŠTIRIMI DNEVI V GENERALNI SKUPŠČINI OZN NOVICE POUČIL

Egiptovski zunanji ministerek je v svojem govoru pred štirimi dnevi v Generalni skupščini OZN novice poučil, da Egiptovsko pripravljenost na razgovore, da sklenitev nove pogodbe v duhu konvencije iz leta 1955, seveda samo, kar zadeva tako imenovano »mednarodno uporabo« prekopa.

EGIPTOVSKI ZUNANJI MINISTREK JE V SVOJEM GOVORU PRED ŠTIRIMI DNEVI V GENERALNI SKUPŠČINI OZN NOVICE POUČIL

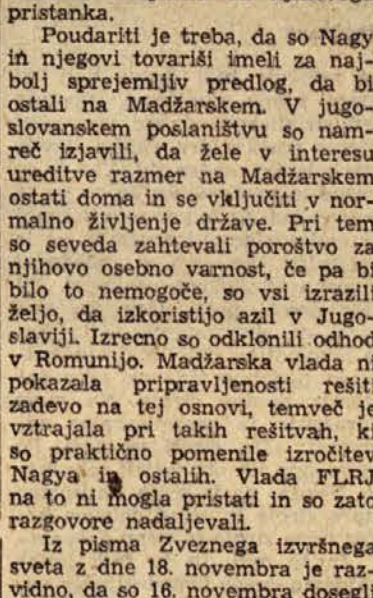
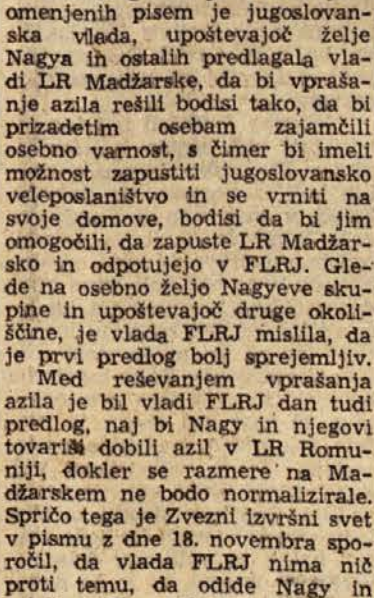
Egiptovski zunanji ministerek je v svojem govoru pred štirimi dnevi v Generalni skupščini OZN novice poučil, da Egiptovsko pripravljenost na razgovore, da sklenitev nove pogodbe v duhu konvencije iz leta 1955, seveda samo, kar zadeva tako imenovano »mednarodno uporabo« prekopa.

EGIPTOVSKI ZUNANJI MINISTREK JE V SVOJEM GOVORU PRED ŠTIRIMI DNEVI V GENERALNI SKUPŠČINI OZN NOVICE POUČIL

Egiptovski zunanji ministerek je v svojem govoru pred štirimi dnevi v Generalni skupščini OZN novice poučil, da Egiptovsko pripravljenost na razgovore, da sklenitev nove pogodbe v duhu konvencije iz leta 1955, seveda samo, kar zadeva tako imenovano »mednarodno uporabo« prekopa.

EGIPTOVSKI ZUNANJI MINISTREK JE V SVOJEM GOVORU PRED ŠTIRIMI DNEVI V GENERALNI SKUPŠČINI OZN NOVICE POUČIL

Egiptovski zunanji ministerek je v svojem govoru pred štirimi dnevi v Generalni skupščini OZN novice poučil, da Egiptovsko pripravljenost na razgovore, da sklenitev nove pogodbe v duhu konvencije iz leta 1955, seveda samo, kar zadeva tako imenovano »mednarodno uporabo« prekopa.

Z OBISKA V PRAGI

Standard in industrija v Češkoslovaški imata dve plati

Prikrat sem videl Prago novembra 1945. Takrat je napravila name globok vtis, ker je bilo to edino mesto v Vzhodni Evropi, v katerem nisi videl hudih posledic vojne. Po Varšavi, Berlinu, Dresdenu in Budimpešti je bilo res videti velemestno. V Pragi se mi je prikrat po štirih vojnih letih ponudila prilika, da sem šel v kino in gledališče, da sem si ogledal muzeje in videl v njih zgodovino češkoslovaškega naroda. In kot takšna mi je ostala Praga v prijetnem spominu.

aparati. In vendar teh industrijskih izdelkov nimajo na zalogi, čeprav na Češkoslovaškem ne poznajo potrošniških kreditov. Od kod torej ljudem denar? Človek ne sme zmerom dvomiti o statistiki. Treba je poiskati druge vzroke in zdí se mi, da sem jih delno našel.

Pogled na Hradčane

ša izbira blaga, zlasti blaga za široko potrošnjo. To je čutili najbolj zadnji dve leti, ko se je češka industrija usmerila bolj na tako proizvodnjo. Ali pa lahko ljudje kupijo vse te stvari? Odgovoriti na to vprašanje ni lahko. Človek bi potreboval izčrpane statistične podatke, s katerimi vam predstavim v vsaki drugi številki, samo če poveste, da ste novinar. V Pragi pa mora biti človek sam statistik, kajti objavljenih podatkov je zelo malo.

Pravijo, da znaša povprečna plača delavca 1100 čeških kron. V primerjavi s cenami to ni mnogo. Če plačaš najemino in hrano, če si kdaj pa kdaj privoščiš obleko in popiješ nekaj vrčkov pilsenskega piva, ti ne ostane mnogo. S takošno plačo seveda ne boš kupil hladilnika, ne pralnega stroja, še manj pa televizijski

(Nadaljevanje s 3. strani)

klade na vsakega otroka. Obljubila je takojšnje povišanje plače — delavcem z manjšimi plačami več, z večjimi manj. Razrahljala je prisilni odkup.

Gladam romunsko filmsko satiro »Naš direktor«: v podjetju D. R. B. G. P. je vse v vzornem redu. Nihče sicer ne ve, kaj pomeni naslov podjetja, in tudi ne, kaj v podjetju delajo. Toda vsak mesec prekoračijo normo za 100 in 150 in še več odstotkov. Vsak mesec dele vseh vprek nagrade in sploh vse je v zaviden redu. Dokler ne dobi eden izmed delavcev nagrado za vestno prihajanje v službo. Pravi tisti mesec pa je enkrat za 5 minut zamudil — in nagrade ne sprejeti. Nastane popolna zmeda. Kam naj namreč dajo zdaj denar? Naj ga vrnejo ministrstvu? Kaj pomeče ministrstvo? — Skratka, ves birokratski sistem se v

Zemlja je vendarle ravna

hipu sesuje, izpod njega se začne valiti grmada njegovih nesmislov in pred nami se razgalja groteskno tragični karakter »našega direktorja« s tolikanj znanimi lastnostmi prenekaterega direktorja socialističnega podjetja.

S prijateljem Milanom in z nekaj znanci pijemo za slovo v zakotni »tipično romunski krčmi« zavreto talco-cuiko. Po topli cuiki plavajo debele kroglice popra.

mladi diplomat Milan. Tisti hip se mi zazdi: »Bile so spet le bežne sanje.«

Naslednji večer se poslavljamo na velikem bukaškem kolodvoru. Gospa spremljevalka — res nisem bil vselej dobro vzgojen delegat, in se ji še enkrat opravičam; gospa Rudnjakova, dr. Elian s svojo lepo in inteligentno ženo igralko, in v zadnjem hipu prihití s svojim »Chevroletom CD« tudi

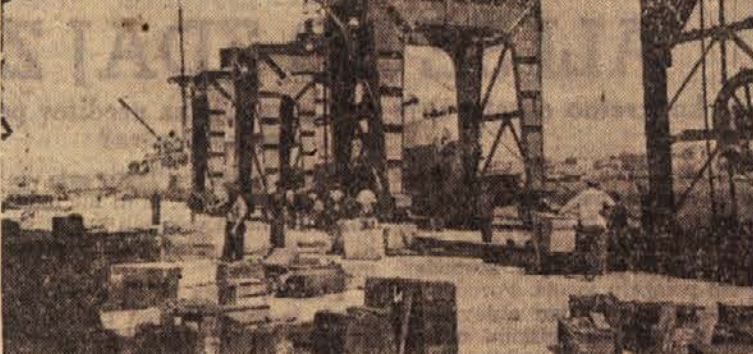
PROGRAM KARAMANLISOVE VLADE

Industrializacija Grčije

Rafinerije, hidrocentrale premogovniki, ladjedelnice

Vlada Konstantina Karamanlisa je usmerila svojo gospodarsko politiko večidel na veliko investicijsko izgradnjo in na nadaljnje razvijanje kmetijstva. Investicijska politika vlade je vsebovana v programu, ki predvideva izgradnjo več velikih industrijskih objektov in rudnikov. Se nedavno se vlada ni mogla odločiti, kaj uresničevanja tega programa, ker ji je primanjkovalo kreditov. Domači kreditorji niso hoteli investirati denarja v industrijske naprave, ki ne donajajo takoj dobička, marveč so ga rajši uporabljali za rentabilno graditev stanovanj. V takšnem položaju je vlada poiskala kredite v tujini, hkrati pa si je prizadevala, da bi dala čimveč sredstev za investicije iz proračuna.

Veliko pozornost je vlada posvetila tudi razširitvi zračnega prometa. Narodna družba za zračni promet TAE, ki je imela zmerom pasivno bilanco, je na podlagi vladnega odloka izročila svojo imovino lastniku mnogih ladij Onazisu, ki je grškega porekla in ki se je zavezal, da bo dobavil Grčiji najodobnejša letala za mednarodni in notranji promet ter zgradil tovarno za izdelovanje in popravilo letal. V to ladjedelnico vlada bo vložil Onazis kakih 15 milijonov dolarjev. Izgovoril pa si je pravico, da bo 20 let izkoriščal zračni promet. Od kosmatih dohodkov te družbe bo dajal državi 2,5 %.

V pirejskem pristanišču postavljajo nove velike žerjave

Razen naštetih bodo zgradili v Grčiji še več drugih objektov, med njimi sodobno opremljen rudnik niklja v Larini v režihi domačega in tujega kapitala, velik železno rudnik v dograditvi, ki jo te in nekaterih drugih objektov, za katerih finansiranje še niso v celoti zagotovljena sredstva, bo izpolnjen glavni del »plana rekonstrukcije grškega gospodarstva«. To bo zelo ugodno vplivalo na krepitev grškega gospodarstva v celoti. Nova podjetja bodo predvsem omogočila zmanjšanje uvoza ter nudila možnost za večjo zaposlitev brezposelne delovne sile. S tem bodo hkrati ustvarili pogoje za izgradnjo še drugih velikih objektov industrije in rudarstva.

AMERIŠKE POLITIČNE LUTKE

Od ponarejevalca denarja do predsednika Nikarague

Bivši predsednik republike Nikarague Anastasio Somoza je bil nedvomno eden tistih značilnih pustolovskih diktatorjev, ki se jim ob pomoči velesile tudi po ne posebno krvavi revoluciji posreči zagospodariti nad to ali ono deželo Srednje Amerike.

Somoza je končal trgovsko šolo v Philadelphiji v ZDA. Ko se je vrnil v Nikarago, se je poročil z eno najbogatejših deklet Salvadora de Bail. Njen oče pa je zahteval, naj pred poroko tako ali drugače pokaže svoje sposobnosti. In fant je začel zelo spretno ponarejati denar. Policija pa ga je kmalu izsledila. Nevestin oče je globoko posegel v žep in zadevo so poravnali brez preskavke.

Nikaragua ima kakih 1 milijon 200 tisoč prebivalcev. Tudi vse njeno trgovinsko ladje je prišlo sčasoma v Somozove roke. Spretno je opravljal vse posle Narodne banke in dobil v roke delnice vseh večjih industrijskih in trgovinskih podjetij. Bil je povsod, kjer je bilo moč kaj zaslužiti. Mirno rečemo, da je postal vsa dežela nekako njegova lastnina. Ker pa bi moral plačevati mnogo davkov, je davke kratkomočno odpravil.

Ob tem času, leta 1931, je prišlo do strašnega bruhanja ognjenika Moruotombo. Lava je zalila glavno mesto Nikarague Managua. V deželi je nastala splošna zmeda, kolera je razsajala med ljudmi, po hišah pa so ropali zločinci. Vlada Nikarague je zaprosila ZDA za pomoč. Američani so prišli, pa niso hoteli več oditi. Na čelo nezadovoljnih prebivalcev je stopil indijanski poglavar Cezar Sandino, ki je vodil zelo žilavo vojno proti ZDA. Bitke so trajale do leta 1934. Uradna oblast v Nikaragui in njena tako imenovana Narodna garda sta podpirali Američane. V deželi je divjala prava državljanska vojna.

Tedaj pa je stopil na torišče Somoza. Bil je seveda na strani uradne oblasti. Postal je poveljnik Narodne garde v pokrajini Leonu. Sandinu, ki se je mudil takrat na področju Rio Coca, je prinesel glasnik od kapitana Somoze zaupno pismo: »Oba se boriva za svobodo. Zakaj bi se borila med seboj? Zveza med nama bi pripomogla k uresničenju naših, ki so nama obema pri srcu.« Sandina je povabil na »banket sprave«. Po tem banketu je Sandino izginil in nihče več ga ni videl. Tudi njegove pristaše je Somoza zvičajno kmalu pobil. Potem se je sam povišal v generala in poveljnika vse Narodne garde v Nikaragui. Takoj potem so se uprle garnizije v Leonu in Managui. Takratni predsednik republike Sacasa se je ustrašil in odstopil. Anastasio Somoza je postal 1. januarja 1937 predsednik republike. Potem pa koristi Nikarague in ZDA niso več prišle navzkriž. Po uradnih statističnih podatkih je sedaj zunanja trgovina Nikarague docela v rokah Američanov.

Ko je Somoza leta 1951 spet prevzel predsedniške posele, si je dal narediti za ta svečani trenutek posebno uniformo. Na njej je viselo vse, kar je bilo sploh moč obestiti nanjo, kakor je pisala takrat ameriška revija »Time«. Manjkala je morda samo še neonska razsvetljava. Somoza je naposled sklenil dati ljudstvu nekakšno darilo v obliki lastnega spomenika. Denarja zanj pa ni hotel dati sam, marveč so ga morali zbrati s »prostovoljnimi prispevki«.

Moč in »slava« družine Somoza sta odsevala po vsej Nikaragui. Na bankovcih te dežele je bila slika Somozove hčerke Lillane. Eden njegovih sinov je postal poveljnik Narodne garde, drugi pa je bil predsednik parlamenta. Njegova štiri mesece stara vnukinja je bila imenovana med neko veliko svečanostjo za poveljnika garde. Vzlic vsemu pa Somoza od leta 1940 do 1951 ni bil predsednik Nikarague. Toda to je bila samo ena njegovih šal. Narodna garda je ostala trdno v rokah njegove družine. Trije predsedniki, ki so se izmenjali v tem času, so bili zmerom odvisni od njegove volje.

Vzlic tolikšni »priljubljenosti« pa so Somozo nedavno na neki svečanosti ubili v mestu Leonu, kjer je kot inspektor kanalizacije začel svojo kariero. Za novega predsednika Nikarague je bil izvoljen njegov sin Louis. Kaj pa je prineslo dvajsetletno vladanje te družine Nikaragui? Po vseh uradnih in neuradnih podatkih samo bedo.

Spremljevalka pa mi tudi nikoli ni verjela, da bi bili za zemljotok, kakršna je razstavljena kot »zgodovinska posebnost« v znamenitem bukaškem »Vasilem muzeju«, hvaležni mnogi tisočeri današnji, prav današnji Rimljani. Mnogo sem jih videl in videl sem mnogo barak, ki jim je zdaj, po de Sivcem filmu ime »Il tetto«, pa niso tako prostorne, tople, s tako lepimi preprogami in slikami opremljene...

Novo poslopje univerze C. J. Parhon v Bukarešti

Zjutraj sneži. Na Transilvanijo pada gosti, mokri sneg. Pomislil na Coto 1400, na vrh »Sicitea« v oblakih, na zlato bukaško jesen...

Onstran transilvanskih gričev prši gost, hladen dež. Po štirih mesecih pada spet dež na suho, ravno zemljo. Se bolj je črna, in na meji se mi zdí, da so v mokri prsti spet bolj razločni sledovi gosenic tankov, ki so zdavnaj nekot orali to plodno zemljo. Ravniha, brezmejna ravnina!

Kdor bi iz letala gledal na te samotne grape, tesni, hudo-urnike in globače ob Velki, na raztresene kmetije, zaselke in majhne vasice po Pohorju in Kobanskem, bi se nedvomno odločil: Podvelka leži še najbolj na pravem mestu, ravno sredi tega bregovitega področja.

Zato so Podvelko tudi izbrali za središče in sedež nove občine. Blizina železniške proge, obravnavne ceste in drugih, ki se stekajo tu s Pohorja in Kozjaka, so napravili iz majhne vasice neizogibno središče in jo povzdignili na stopnjo, ki si je nemara glede na svojo gospodarsko in kulturno pomembnost ne zasluži. Toda druge izbire ni bilo, med vsemi rešitvami je bila še najboljša ta, ki so jo uzakonili v novi upravno teritorialni razdelitvi.

Podvelka do včeraj ni imela pomembnejše vloge. Vprašanje je, kako bo z njo jutri in v prihodnosti. Strmi bregovi, ki prežijo z vseh strani, kraju ne dajejo možnosti, da bi se širil. Podvelčani že nekaj let uhajajo na drugo stran Drave, na skopo ravnic pred Brezno, kjer si stavijo svoje hišice. Kmalu bo v Podvelki še manj prostora, jezero nad hidrocentrale Ožbalt bo zalilo dobršen del skromnih ravnin na obeh straneh Drave. Zaradi vode bo postal neuporaben tudi sedanji most, ki veže oba bregova.

Volmajerjev Ludvik, predsednik občine, ki mi je že nekajkrat govoril o teh komunalnih tegobah, meni, da bi bilo najbolje, ko bi most zgradili nekoliko višje. Tako bi promet preložili in se izognili sedanji stiski v vasi, ki je precej huda. Cesta iz Ribnice bi lahko bolj položno in naravnost našla stikalisce z glavno cesto. Najvažnejše pa bi bilo

in pohorskih grapah je utihnilo hreščanje in stokanje kmečkih žag, ki so se pred desetletji trmasto upirale nenasitnosti lesnih trgovcev in domačih gospodarjev. Namesto venecijank sta po vojni zasopihali le dve parni žagi.

Z železniške postaje je poromalo na stotisoče kubikov lesa v svet. Na vagone ga polagoma nakladajo še danes, toda pretežni del ga razrežejo obe žagi. Hrupni glasovi sekačev so utihnil, kot so potihnila vesela »flosarske nedelje« v Brezno. Les je treba bolj pametno obrniti, da bo več zalegel. Podvelka ima samo eno

LESU IN LJUDEH

sovrži nasmech brezbriznega meščana nekje v Mariboru, ki samozaverno sanja o velikih kombinatih in mu krožijo v glavi same visoke misli o centralizaciji in koncentraciji lesne industrije. Zanj je vse preprosto: pritisniti na gumb in vse se bo vrtele kot

obraževanju podeželja. Trenutno to še ni tako boleče, kot je za mnoge polkmečke in kočarske družine. Zmogljivost maloštevilnih podjetij v občini je premajhna, odvečnim delavcem tudi kmetijstvo ne daje trdne eksistence. Iskanje dela drugod bi bilo priporočljivo, toda dokler niso v občini izkoriščeni vsi naravni gospodarski viri, bi bilo škodljivo to priporočilo preglasno in odločno poudarjati.

Ljudje okrog Podvelke veljajo kot pridni, skromni in izredno vztrajni delavci. Nekaj let se je širil sloves o Josipdolskih kamnosekih in njihovi Granitni industriji. Letošnje nenadoma prišlo drugače. Zaradi zmanjšanja investicij po vsej državi se je podjetje znašlo v težavah. Največ pa je pripomogla h krizi neoprepariranost na nove pogoje, v katerih bi moralo začeti podjetje drugače proizvajati in prodajati svoje blago.

Skrajša je kazalo, da bo podjetje moralo prenehati delati. Odpuščali so polovico delavcev, a tisti, ki so ostali, so dobivali z zamudo komaj 60 odstotkov plače. Občinski odbor se je odločil za prisilno upravo, da bi ohranil podjetje propada. Nerazumljivo bi namreč bilo, da bi proizvodnjo opustili, ko je vendar v vsej državi še toliko potreb po granitu. Trenutne težave je treba premagati. Postavili so novo vodstvo, ki se je takoj odločilo za vrsto ukrepov. Tako nameravajo izločiti neuporabna osnovna sred-

Trdo je delo delavca v granitni industriji

takratnih prosvetnih in narodnostnih razmer, bodo morali slovenski literarni zgodovinarji še oceniti.

Znižjo gimnazijo in dokaj razgibanim kulturnim življenjem sta Ribnica in Josipdol ostale kraje podvelške občine prehitela. To ni naključje, saj ima prosvetno življenje v tem kraju že tradicijo. Mnogo so k temu pripomogli učitelji, med njimi ravnatelj gimnazije tovariš Eržen, ki že nekaj let uspešno deluje v prosvetnem življenju vasi. V osta-

Med vsem gospodarskim vprašanjem, ki so bistvenega pomena za življenje občine, je še več manjših. Razen komunalnih problemov so na dnevnem redu pogovori o cestah, šolah, vodovodu, zdravstvu in še o marsičem, kar se izenada vsilji v dnevni red. Niso lahke naloge, ki jih mora reševati Občinski ljudski odbor v Podvelki. Zaostalo je še precejšnja, marsikdaj jo je težko premagovati. Toda vztrajnosti in pridnosti ne pokažejo Pohorci in Kobanci samo pri plankakah, cepinu in kladivu. Pokažejo jo tudi tedaj, ko sedejo za mizo in se zagrežijo v svoje skrbi in težave. Morda tujca najbolj preseneča tista domačnost, vljudnost in prijaznost, ki je pričujoča v vseh njihovih odnosih in uradu ali tedaj, ko vas posadijo za domačo mizo in vam v bučko natočijo mošta.

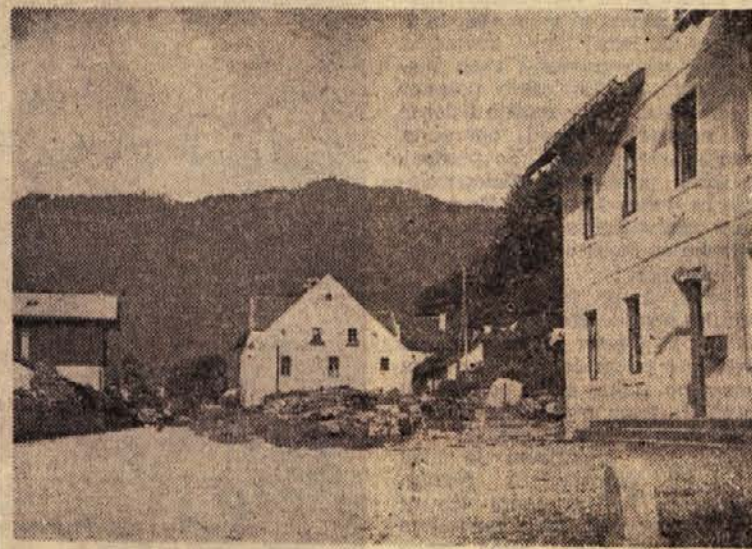
Skromnost in čut za poštenost sta morda najbolj značilna za te ljudi. Zanimivo je, kako je predsednika občine sredi pogovora z menoj zmotil star možak, ki je zaprosil za potrdilo, da je nedolžen in da nima nič skupnega s tistimi, ki so hodili čez mejo. Ta dan je prišel še eden s podobno željo. Čeprav sta se morda za spoznanje pregrešila, je vendar pomemben tisti odnos do soljudi, pred katerimi je treba biti čist in do kraja pošten.

Ni dvoma, da so taki ljudje sposobni premagovati težave.

Motil bi se, kdor misli, da je v podvelški občini življenje dolgočasno. Steer res ne poznajo toliko veselje in bučnih zabav, zato pa si znajo polskati razvedrilo drugje. Ob nedeljah se fantje in moške večinoma odpravijo v lovišča. Starejši posedajo pri taroku, tu in tam pa se iz kake krčme oglašajo tudi harmonika in pokličke mladino na ples. Menda so najbolj živahni v Ribnici, kjer se tu in tam zbere šolski kolektiv, ali kaka družba mladih ljudi. Tam najraje pejejo in imajo seve tudi svoje soliste, na primer Miklavčev Bredu in Zgermovo, ki radi ponovita kako pesem tudi v »drugič«. Seve, da imajo v vsakem kraju svoje šaljivce in duhoviteže. Pri vsem tem pa je hvalevredno, da so zmeraj domači in neprisljeni.

Med takimi ljudmi pa je lepo.

ZBRAL IN NAPISAL:
DRAGO VRESNIK

Pogled na Podvelko, sedež občine

podjetje, ki ga lahko resno imenujemo lesno predelovalno. Žagi si tega naziva ne zaslužita, pomenita šele začetek industrije. Nasprotno pa je tovarna lepenske podjetje, ki lahko računa s prihodnostjo. Zal, da je edino.

Novo jezero bo ogrozilo tudi obstanek obeh parnih žag. Kaj

v pravljici iz devete dežele. Toda ne pravljic in iluzij, nekoliko več smisla za stvarnost, več čuta za ekonomičnost, več poslušna za življenje!

Da, širiti predelovalno industrijo! Cim več končnih proizvodov iz lesa! Toda ne postavljati mrtvih objektov na mestne njive in vabiti nanje delavce iz gozdov in krajev, kjer imajo svoja stanovanja, domove in družine. Nikomur taka »revolucija« ni potrebna. Mar so nam mrke dvorane, ki ždiyo na kupu, več vredne od človeka? Niso. Potrebni so predelovalni obrati, toda povsod tam, kjer so doma tradicija in delavci.

Samo po tej poti je možno v prihodnosti reševati tudi v podvelški občini problem lesne industrije. Skoraj vse bogastvo občine so gozdovi in les. Kaj je torej bolj naravno, kot po zgledu tovarne lepenske še bolj širiti lesno industrijo? Direkcije pa, ki so svoje žage proglasile za lesno industrijo in ne opravljajo nič drugega, kot navadno lesno trgovino, zdavnaj več ne sodijo v nove gospodarske pogoje, ki so nastali z ustanovitvijo komun. Administracija teh direktij, ki so se krepko zasidrale v mestih, kvečjemu pomenijo nevarnost, da proglasijo načelo: Gozd k nam, ne mi v gozdove!

To je misel ljudi iz podvelške občine, ki ni osamljena.

Če si odmislimo gozd, potem o pohorskem in kobanskem kmetu iz podvelške občine ne moremo kaj prida zapisati. Opravit imamo z izrazitim gozdnim posestnikom, ki je skorajda v celoti odvisen od lesa. To nam lahko povedo številke lesnih odsekov štirih kmetijskih združenj. Narobe pa bi bilo, če bi kmetje videli samo svoj gozd, ne pa tudi novih potreb in možnosti, ki jih terja čas. Za poljedelstvo res da ni nobenih pogojev; strmine, višinska lega in nerodovitna zemlja ne dajejo nobene podlage še tako držnim zamislivim agrotehnik. Odveč je o tem izgubljati besede.

Pogledati je treba, kako je s planinskimi pašniki in košenicami, številom goveje živine in drobnice. O tem odbori kmetijskih združenj zadnje čase mnogo razmišljajo. Od zamisli so prešli tudi že k dejanjem. Ribniška zadruga je že vpeljala enotno pasmo krav, izvedla regeneracijo ovac in uredila na Črnem vrhu medzadružni pašnik, kamor odženo živino na pašo. Podobno delajo tudi kmetje iz Ožbalt in Kaple v svoji zadrugi in Brezničani ter Remničani v svoji. Bolj navezana na lesno trgovino je ostala še podvelška zadruga, ki ostalim le počasi sledi.

Zmanjšanje sečnje in nova načela v gozdarstvu, ki jih je prinesel čas, že vplivajo in še bodo vplivala na socialno strukturo prebivalstva. V kmetijstvu se bo lahko obdržalo le tisto, kar bo sposobno življenja v novih gospodarskih pogojih. Kmečka mladina bo še v večjem številu odhajala zdoma. Prav tu nastaja vprašanje, kje naj se zaposli. In spet se vrnemo k lesni industriji, ki lahko edina ugodno vpliva na normalen potek v socialnem pre-

Spomin na minule čase. Še nekaj let, pa bo tudi ta žaga v razvalinah

stava in zmanjšati amortizacijo, uvesti strojno obdelavo kamna, razširiti sežnjam izdelkov, iskati kupce doma in v tujini, razprodati zaloge pod ugodnimi pogoji komunalnim podjetjem, omejiti nekoristne stranske dejavnosti, izkoristiti neizkoriščene stroje in ponovno zaposliti vse delavce.

Čeprav zadevajo še na vrsto težav, so vendarle prvi uspehi že vidni. To pa je delovno pobudo delavcev znova poživilo. Podjetje bo nedvomno vzdržalo in ne bo šlo po poti steklarja Josipa Langerja, za katerim sta ostali le imeni Josipdol in Langersvald. Granit je že nekaj let mnogim delavcem iz Ribnice in Josipdola nadomeščal les, dajal jim je kruh in perspektivo. Tako bo za gotovo tudi v prihodnosti.

Pred nedavnim so Ribničani pri Pfeferlu odkrili spominsko ploščo svojemu samorastniku, prevajalcu iz slovanskih literatur, Petru Miklavcu-Podravske-mu. Poleg spominske plošče znamenemu delavskemu borcu in partizanskemu organizatorju Edu Grubelniku, je to že druga hiša v Ribnici, ki kaže, da so tudi na tem samotnem koncu Pohorja rasli in dozorevali veliki možje.

Nekoliko pozno, a vendarle še ob pravem času, se je slovenska kulturna javnost oddolžila kmečkemu samouku, ki se je ob plugu in plankachi naučil slovanskih jezikov in posredoval književnost slovanskih narodov slovenskim bralcem. V siromaštvu in bedi, sredi številne družine in vsakdanjih skrbi, je ribniški samorastnik dozorel v kulturnega delavca. Kljub vsem trpkim in grenkim okoliščinam je v revni kajži, pod »slamnatno streho«, prevajal A. Mickiewicza in H. Sienkiewicza in posredoval razprave in ustvaritve umetnikov slovanskih narodov. Delo, ki ga je opravil sredi

Obisk v občini Podvelka

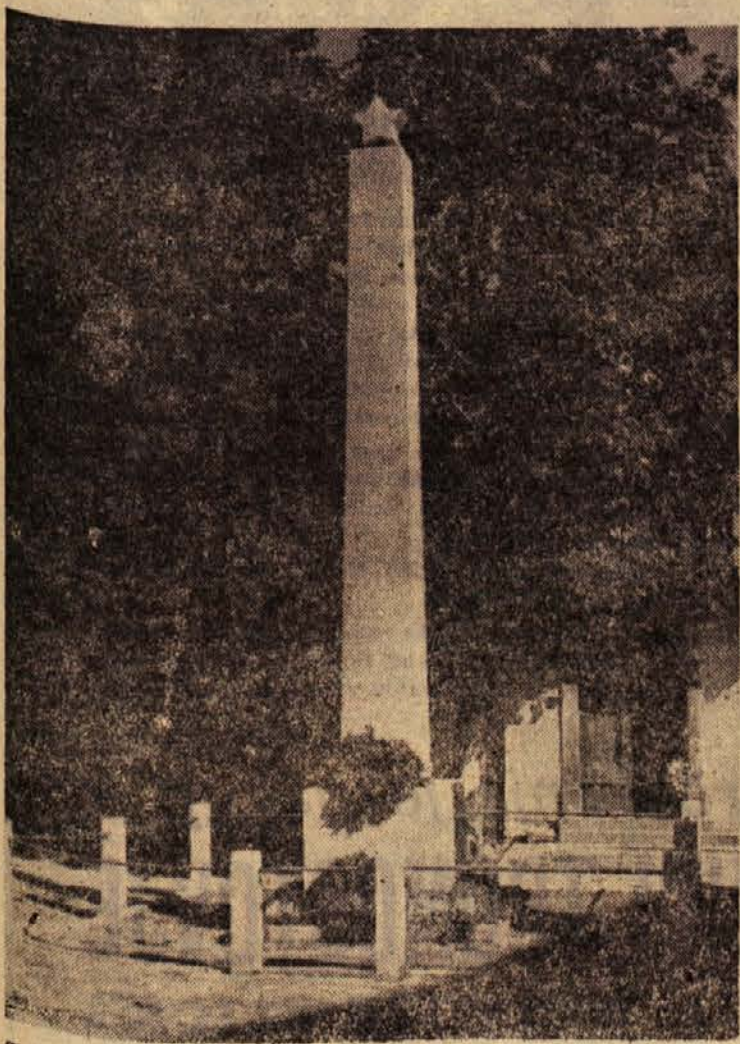
to, da bi oba kraja, Brezno in Podvelka, dobila bolj neposreden kontakt in večje možnosti, da se spojita in razmahmeta.

Sedanje stanje ni idealno, nevarnost pa bi bila, ko ne bi komunalnih vprašanj temeljito rešili, preden jih utegne prehiteti novo dravsko jezero. Z njim se bo podoba Podvelke na zunaj bistveno spremenila. Podvelčani si kajpak želijo čimbolj ugodne rešitve, ki seve ni odvisna samo od njih. Zaenkrat pač velja: razmišljati in počakati na graditelje hidrocentrale.

Podvelka je že od nekdanj znana kot kraj z razvito lesno industrijo. Odkar so gospodje Germuthi in Potoschniggi naložili svojo kramo in jo popihali proti severu, se je marsikaj spreminilo. Po zakotnih kobanskih

potem? Na vsem občinskem področju ne bo več niti ene parne žage. To bi bilo razumljivo, če bi imeli pred očmi le višjo silo, ki bo napravila konec žagariji. Toda če vidimo hkrati tudi tisoče hektarov temnih gozdov po strminah in globačah, potem je stvar drugačna. Samo dvoje je možno: postaviti eno parno žago ob Velki in razmisлити o tem, kako bi lahko poleg tovarne lepenske počasi začeli še z drugimi načini predelave lesa, ali pa se vsemu odpovedati in staviti svoje upe na kombinat v Limbušu. To bi pomenilo stotinam delavcev vzeti delo iz rok. Delo, ki so ga opravljali dedje in živijo od njega vnuki.

Kadar hodi človek po vijugasti cesti ob Velki in gleda samotne kočice, ki štrle kot pripete na strminah, in razmišlja o teh drvarskih družinah, delavcih z žag in lesnih skladišč, potem za-

Spomenik padlim sredi Ribnice na Pohorju. V njegovi bližini so pohorski partizani l. 1941 napadli nemško postojanko

Didla ali socialna slika? Oboje. Takšni so bajtarski in delavski domovi po strmih kobanskih in pohorskih bregovih

OŽIVLJANJE na operacijski mizi

Ali lahko življenje podaljšamo in smrt odgodimo — Drame v operacijskih dvoranah

V DOBI MAGIJSKE MEDICINE

Nekoč je bilo to možno samo v mitoloških pripovedkah. Asklepijos je v Homerjevih časih s »čudodelno travo oživil« mnoge mrliče, med njimi tudi Hipolita, Glauka, Likurga in Oriona. V drugih primerih pa to ni bilo možno. Človek je bil žrtev »zlih oči«, »demonstskih obrazov« in »božje jeze«, s katerimi so bili kaznovani grešniki. Ko pa je nastopila smrt in ko se je »življenjski dih preselil v Hades«, se je začelo novo »nebesno življenje«.

Amuleti, talismani, fetiši, zapiski, molitve, darovanje žrtev, tetoviranje, zganjanje zlih duhov... Nič ni moglo pomagati človeku, čigar strah pred smrtjo je bil neizmeren. Človek ni poznal samega sebe, pa tudi ne mnogih naravnih pojavov. Aristotel je menil, da je sedež duše v srcu. Galen je trdil, da so možgani sedež največje »mislilne duše«, srce sedež strasti, jetra pa pohlepa. Descartes je govoril, da so možgani »božjega porekla«. Stari vzhodni narodi so razlagali voljo in njeno uveljavljanje z delom ušes, v tem ko v mnenju egiptovske medicine »življe-

kirurške ekipe Djani Popović je pohitel kar tako, kakor je bil ti isti hip oblečen. Na mizi je ležal mrtev človek. Zamuditi niso smeli niti sekunde. Ko je anestetik naštel do štiri, je kirurg že stal z nožem nad bolnikom. Rok je bil prekratak — samo tri minute in

Tri minute in pol na meji življenja. Človeka so rešili smrti, ne da bi bil sploh zvedel za dramo okrog svojega življenja.

SRCE JE POČILO...

V drugem primeru se je operacija nadaljevala. Eden izmed

Skrivnost življenja in smrti je zdaj predmet vnetega proučevanja mnogih znanstvenikov. Njihov cilj je premagati smrt, podaljšati življenje v primerih, ko je malone že povsem ugasnilo. Prvi uspehi vzbujajo upanje, čeprav je znanost še daleč od cilja, ki ga ima pred očmi. Dan za dnem narašča število ljudi, ki so jim vrnilo življenje, ko so bili tako rekoč že na »drugem svetu«. In prizadevanje kirurgov ne pomeni nič drugega kakor podaljšanje življenja, kajti na operacijsko mizo pridejo bolniki, katerih življenje je že ogroženo. Kirurgi pa zadenejo večsi tudi na pravo smrt, pred katero morajo braniti človeka. Več takšnih primerov smo videli tudi v bolnišnici »Dr. Dragiša Mišovič« v Beogradu, katere kirurška ekipa je že večkrat bila pravi boj za življenje bolnikov.

pol za vse kirurško delo. Človek na mizi je bil še v pižami. Do srca pa je pot dolga. Normalno potrebuje kirurg za to dobro uro. Zdaj, v tem položaju pa je moral prani koš odpreti in priti do srca v eni sami minuti. Čas je drago-

mlajših kirurgov je operiral srce. Zgodilo pa se je nekaj nepričakovane — srce je počilo in do cela izkrevavalo. Bolnik je ležal na mizi, zapisan smrti. Bil je že modrikast. Na obrazu je bilo že videti mrtvaške lise.

Vest veleva zdravniku, da poskusi vse, kar more, čeprav je njegovo prizadevanje zaman, pa naj bo še tolikšno. Bilo ni skoraj nobenega upanja, kajti tako imenovana klinična smrt je bila že nastopila. Kirurg je prihitel na pomoč, ker je vedel, da lahko včasih obude človeka tudi iz smrti, ki traja kvečjemu pet do šest minut. Kri je bila odtekla iz telesa in možganske celice so ostale brez »hrane«. Če niso poškodovane, bo morda še moč kaj storiti.

»Dajte hitro kri,« je vzkliknil kirurg, ki je že šival srce. Dragoceno kri so dajali bolniku pod pritiskom. Liter, dva, tri, štiri... Količina je zadostovala za več nevarnih operacij. Ali bo prelita zaman? Ali bo začelo srce znova utripati? Minila je bila že cela ura nepretrganega masiranja srca — toda brez uspeha. Šele po osemdesetih minutih so začutili prvi utrip srca. Človeku so vrnilo življenje. Ko so ga nesli iz operacijske dvorane, je imel krvni pritisk 110. Njegovo stanje je bilo več kakor dobro. Vendar pa je čez dva dni umrl. Kaj je bil vzrok njegove smrti?

Življenjski organi možgan, pojasnjuje kirurg, so bili že poškodovani. Pomoči ni bilo več.

»Če napravi zdravnik navadno operacijo z bronastim nožem in povzroči smrt, ga je treba kaznovati, tako da mu odsekajo roko,« tako je bilo zapisano v Hamurabjevem »Zakonu pravice« pred 39 stoletji.

Zdaj zdravnikom ne odsekajo roke, če bolnik umre. Ali to pomeni, da je njihova odgovornost manjša?

Pilotova odgovornost je velika. Pilot odgovarja za življenje mnogo večjega števila življenj kakor zdravnik, pa tudi za svoje lastno, kirurg pa skrbi samo za tuje življenje. Njegova odgovornost je torej še večja. Mar more človek v tem poklicu ravnati drugače, kakor da stori vse, kar je v njegovih močeh, da reši bolnika, ki leži na njegovih rokah. Poglejmo samo en primer. Navajamo ga prav zato, ker ostanejo drame, ki jih doživljajo kirurgi, zmerom med stenami operacijske dvorane.

»POSVETOVANJE« NAD ODPRTIM PRSNIM KOŠEM

Kirurg ni vedel, kaj storiti, še preden je začel operacijo. Kliniki so dali dve patološki ugotovitvi. Po eni je imel bolnik običajen tumor na glavnem desnem bronhiju, po drugi pa je šlo za raka. Tudi ko je kirurg odprl prsni koš, slika ni bila jasna. Tumor ali rak? Na to vprašanje ni bilo lahko odgovoriti. Kaj naj stori kirurg? Ni vseeno, ali bo napravil to ali drugo operacijo. Če je rak, bo moral bolniku zrezati celo pljučno krilo. Tehnično je eno in drugo lahko, toda pred kirurgom leži mlad človek, ki je takorekoč šele začel živeti.

Zdravniki so odložili instrumente. Bolnik je ležal na mizi z odprtim košem. Poklicali so še interniste. Namesto dela se je začelo posvetovanje. Čez eno uro še ni bilo nobenega sklepa. Bolnik pa je ležal narkotiziran in čakal. V nevarnosti ni bil. Bolje je, da čaka, kakor da bi bilo njegovo življenje ogroženo. Celi dve uri je trajalo »posvetovanje« nad bolnikom z odprtim prsnim košem. Do zanesljivega sklepa pa niso prišli.

Nazadnje se je kirurg odločil sam za plastiko bronhija, da bi rešil pljučno krilo. Če gre za tumor, bo stvar v redu, če pa je rak, se bo nadaljevala druga operacija.

Ko je izrezal tumor in ga pregledal, se je pokazalo, da je imel prav. Šlo je res samo za tumor.

Drava je zavrtela DRUGO TURBINO

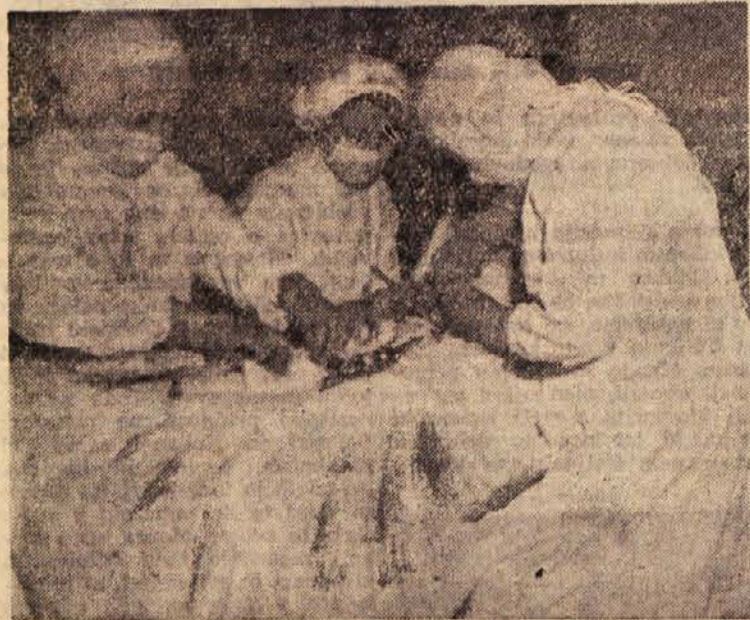
v Vuhredu

Ob Dnevu republike je prišlo iz Vuhreda veselo sporočilo: Drava je zavrtela turbino drugega agregata, ki ima zmogljivost 20.000 kilovatov in napojila omrežje z novim prirastkom električne energije. Graditelji vuhredske hidroelektrarne so se, kakor minulo leto, ko so priključili prvi agregat na izsušeno omrežje, znova postavili, saj so montažo agregata dokončali mesec dni pred rokom. Seveda je to tudi zasluga tovarn »Rade Končar« in »Litostroja«.

Poskusno obratovanje bo trajalo šest mesecev. Na sliki: priprave za montiranje drugega agregata.

R. L.

Med operacijo

nje prihajalo skozi desno uho, dih smrti pa skozi levo.

Dolga stoletja je živela na misticizmu sloneča magijska medicina. Brez moči, da bi si pomagal, v bolečinah in strahu za svoje življenje je človek veroval v nevidni svet ter pričakoval pomoči od čudežev in nadnaravnih sil. Od tod izvirajo iz tistih časov tudi najbolj fantastične predstave o neznanem.

Vse to sodi seveda v minuloost, kakor sodi tudi mnenje, da pride smrt nenadoma. Nič več tudi ne veljajo trojna vrata, skoz katera odhaja smrt: prva, ko ugasnejo možgani, druga, ko neha utripati srce in tretja, ko preneha dihanje. Zdaj pa znanstveniki trdijo, da tudi potem življenjske funkcije ne prenehajo in med takšne sodijo prav primeri, ki smo jih sami videli.

TRI MINUTE IN POL NA MEJI ŽIVLJENJA

Bolnika so komaj pripeljali v operacijsko dvorano. Pokraj njegove glave je stal aparat za anestezijo. Kirurška ekipa se je pripravljala na operacijo. Anestetik je začel dajati narkozo, da bi bolnika pripravil na operacijo, in čez nekaj minut je aparat pokazal, da je srce nehalo utripati. Kako, zakaj? Teža tisti hip nihče ni utegnil vprašati. Anestetik je bil že začel glasno šteti: ena, dve...

Dejali bi, da je bila to vrtočava tekma. Zdravniki še niso bili oblekli steriliziranih plaščev, mask in gumijastih rokavic. Šel

cen, na uro pa nihče ne more pogledati in meriti časa, zato anestetik glasno šteje sekunde. Ko je naštel do 60, je kirurg že imel srce v rokah.

Začela se je masaža srca. Našteli so še trideset sekund, toda o življenju že ni bilo ne duha ne sluha; srce je še zmerom mirovalo. Šele pri štiridesetih se je nekoliko zganilo, potlej pa je spet nehalo utripati, se krčiti in širiti. Krči so se prenesli na obraze, sklonjene nad njim. Negotovost je bila mučna, vsi so molčali.

Sto... sto deset... sto dvajset... spet se je srce zganilo, spet je začelo normalno utripati.

Še o minimalnem programu za ureditev ljubljanskega vozlišča

Pred časom smo poročali, da so železniški strokovnjaki izdelali minimalni program za ureditev ljubljanskega železniškega vozlišča. Po tem projektu naj bi problem vozlišča uredili s podvozi in manjšo prestavitveno progo pri izvozu iz ljubljanske železniške postaje. Ob nedavnem obisku inž. Ferda Klopčarja v našem uredništvu pa smo se prepričali, da je le-ta s podobnim projektom seznanil javnost že 30. XII. 1955. Inž. Klopčar je tedaj predlagal ureditev, ki bi bila v razmerju s poglobitveno varianto zlasti zaradi možnosti etapno gradnje neprimerno cenejša.

Vsekakor bi bilo železniški strokovnjaki izdelali minimalni program za ureditev ljubljanskega železniškega vozlišča. Po tem projektu naj bi problem vozlišča uredili s podvozi in manjšo prestavitveno progo pri izvozu iz ljubljanske železniške postaje. Ob nedavnem obisku inž. Ferda Klopčarja v našem uredništvu pa smo se prepričali, da je le-ta s podobnim projektom seznanil javnost že 30. XII. 1955. Inž. Klopčar je tedaj predlagal ureditev, ki bi bila v razmerju s poglobitveno varianto zlasti zaradi možnosti etapno gradnje neprimerno cenejša.

Vse te obrate so inšpektorji ukinili zaradi skrajne zanemarjenosti in ker jih zaradi dotrajnosti nima več smisla obnavljati. Inšpekcijski organi pa so to lahko brez škode za potrošnike storili le zato, ker so bila v sosedstvu podobna, a boljše vzdrževana podjetja. Koliko pa je še skrajno neprimernih in nehygienskih podjetij, ki se ukvarjajo z izdelavo ali s prometom z živili, pa bo zanje le z največjo težavo moč najti ustrežnejše nadomestilo — to bo pokazalo nadaljevanje sedanje široke akcije za pregled živilskih podjetij.

B. F.

Inšpekcije ščitijo

ZDRAVJE PREBIVALSTVA

V polovici meseca ukinjenih deset živilskih obratov

Od konca oktobra do srednje novembra so tržni in sanitarni inšpektorji v Sloveniji za trajno zaprli eno trgovino, tri gostišča in 6 obrtnih obratov. Med temi »Tržnico« v Velenju, ki že od 1954. leta posluje v provizoriju in s provizorično opremo, dasi so v tem času v Velenju ogromno investirali v družbeni standard. — Ker niso odpravili sanitarnotehničnih pomanjklivosti, kot bi jih morali že po starih odločbah inšpektorjev, so zaprli eno gostišče v Kranju in dva v Mariboru. Od obrti so trajno zaprli eno mesarstvo v koprskem okraju in tri v murskoboškem, en zasebni mlin v Cerkljah in drugega v

Gorenji vasi, oba v kranjskem okraju.

Vse te obrate so inšpektorji ukinili zaradi skrajne zanemarjenosti in ker jih zaradi dotrajnosti nima več smisla obnavljati. Inšpekcijski organi pa so to lahko brez škode za potrošnike storili le zato, ker so bila v sosedstvu podobna, a boljše vzdrževana podjetja. Koliko pa je še skrajno neprimernih in nehygienskih podjetij, ki se ukvarjajo z izdelavo ali s prometom z živili, pa bo zanje le z največjo težavo moč najti ustrežnejše nadomestilo — to bo pokazalo nadaljevanje sedanje široke akcije za pregled živilskih podjetij.

B. F.

Več kot dve leti sta pretekli od osamosvojitve trgovine, ki je bila prej ena izmed poslovalnic velebiagovnice »Na-Ma«, in je takrat dobila ime — BLAGOVNICA TROMOSTOVJE — pa je še vedno večina kupec pozna le pod imenom spodnja »Nama«. V tem podjetju se je med tem marsikaj spremenilo. Na splošno željo je podjetje uknilo prodajo več vrst predmetov, ki jih ni mogoče uvrstiti med oblačila, obdržalo in razširilo pa je prodajo oblačilnih in modnih predmetov. Podjetje se je torej specializiralo na trgovanje z izključno oblačilnimi predmeti. V tem podjetju se od specializacije na oblačilno stroko lahko otrok, ženska in moški dobesedno obleče od nog do glave.

Trgovina ima stalno na zalogi v veliki izbiri vse vrste nogavic, obutev, vsakovrstno perilo, pletenine, obleke, plašče, klobuke, kravate, šale, ročno in strojno volno in drugo prejo ter vse vrste posteljnine in krojaške potrebščine. Velik promet v trgovini pa omogoča neprestano menjavanje blaga z novimi vzorci.

Lepi krzneni plašči in jopice ter šoferski nepremožljivi plašči s krzneni podlogo v vseh dolžinah izpopolnjujejo veliko izbiro v konfekciji.

Prijazna postrežba, velika izbira in splošno znane nizke cene privabljajo stalno nove kupce v to solidno, veliko trgovino, v kateri vsak, ki je bil le enkrat zadovoljivo postrežen, zopet kupuje za svoje potrebe, ker pri nakupovanju v tej renomirani trgovini prihrani na času in denarju.

Pojem varčevanja je nakup v BLAGOVNICI TROMOSTOVJE LJUBLJANA — WOLFOVA ULICA 1

Pomenki o zdravju in bolezni Kaj naj jedo na ledvicah bolni ljudje

Kronično vnetje ledvic je največkrat huda bolezen in njeno zdravljenje ni zmeraj lahko. To bolezen je treba zdraviti po navetu zdravnika in pod njegovim stalnim nadzorstvom. Da bi se takšni bolniki prav ravnali in tudi sami zavestno prispevali k olajšanju svojega zdravljenja, in da bi bili zavestni sodelavci zdravnika, je nujno potrebno, da se ravnajo

po splošnih zdravniških nasvetih, kako naj se hranijo in oblačijo ter žive v skladu s higienskimi zahtevami. Glede prehrane je najvažnejša dieta. In sicer zato, ker izloča telo vse odpadne snovi prek ledvic. Če te snovi ne izloči, človek ne more biti zdrav. Ljudem z vnetjem ledvic škoduje kuhinjska sol, ker otežkoča izločanje vode iz te-

lesa in povzroča otekle na obrazu, nogah itd. Zato je treba jedi čim manj soli. Zdravnik mora predpisati količino soli. Kuhinjsko sol lahko popolnoma nadomesti posebna umetna sol, ki jo dobimo v lekarni in ki posreduje jedi slan okus. Bolnikom škodujejo tele jedi: slane suhe ribe (slaniki, tuna itd.), salame in drugi mesni izdelki, prekajeno meso, marinirane in konzervirane ribe, vsi slani in pikantni siri. Dovoljene pa so jim naslednje jedi: goste zelenjavne in goveje juhe, pečen krompir, kuhano korenje, redkev, cvetača, mlad grašek, zelena solata, paradižnik, redkvice, rezanci, makaroni, spageti, zdrob, riž, kuhano žito, ovsenka kaša, kuhano sočivo, neslano maslo, vse vrste sadja,

presno ali kuhano, sladkor, med in razne slaščice. Glede pijače jim ni moč dati nasvetov, ki bi enako veljali za vse bolnike. Količino tekočin določi zdravnik od primera do primera. Alkoholne pijače pa so vsekakor prepovedane. Glede kave in čaja je najbolje, da bolnik vpraša za nasvet zdravnika. Isto velja za meso, sir in druge beljakovine vsebujočih jedi. Glede diete je tudi važno, da je hrana raznovrstna, in da so jedi zmeraj okusno začinjene. Če zdravnik prepove uživatı meso, maslobo in sol, lahko jedi začinjemo z limono, čebulo, vanilijo in tako dalje. Dovoljene vrste mesa je treba dobro skuhati ali speči. Če so dovoljena jajca, je treba jesti trdo kuhana. Sočivje kuhamo v vodi, mleku ali na pari, brez prežganja. Dovoljene so bele omeke brez jajc in močnega prežganja. Pri teh boleznih je težje kakor pri drugih določiti splošen obrazec za dieto, ker mora biti prilagojena vzrokem in stanju v bolezni, zlasti pa bolnikovemu stanju. Ker je v tem primeru bolnik važnejši od bolezni, je treba predvsem zdraviti njega. Dr. Vandjal Tasič

Mladosten pulover s tričetrtinskim rokavi. Stirioglati izrez je obrobjen z vezeno borduro. Ta model lahko izdelamo v beli, sinjemodri, rdeči, črni ali rumeni barvi, medtem ko je bordura izrezena v barvi, ki ustreza barvi puloverja. Prav čeden bo k žirokemu krilu. Na desni pa je elegantni pulover s pisanimi bordurami. Prav lep bi bil v barvi gorčice, bel ali kavne barve in bordure spet v ustreznih barvah

Osebnost iznajdljivost v letošnji modi

Pariški modni ustvarjalci pravijo, da je moda za letošnje jesen in zimo v glavnem odvisna od osebnih zahtev in želja, da je prepuščena osebnim iznajdljivosti in fantaziji, skratka: da si jo ustvarja vsak sam. Kljub temu so modni ustvarjalci izbrali nekaj modelov in nekaj linij, ki so značilne za trenutni okus francoskega ženskega občinstva.

stoji nekako stran od vratu, bomo zavezale namesto šala krzveno šerpo, ki nas bo prijetno grela. In še na klobuk damo nekoliko

Pri večernih obležah govorijo ti modni poznavalci navadno o dveh tipih: o priljubljeni široki, zvončasti obleki iz muslina ali tafta in o ozki temni obleki iz teške svile in s šerpo. Tretja rešitev bi bila nekako v sredi med obema skrajnostima. To je srednje široka obleka, kakršno nam je pokazal modni ustvarjalec Rauch, in ki je napravljena iz svetlega brokata.

Za popoldne prihaja spet v poštev priljubljena skromna ozka obleka primerne barve ali pa komplet: jopica z obleko (glej sliko!).

Pri plaščih imamo več izbire. Lahko imamo skromen raven zimski plašč z gumbi in majhnim ovratnikom. Ker je ovratnik po letošnji modi nekoliko širši in

enakega krzna, pa bo kombinacija res moderna. Drug primer zimskega plašča bi bil tale: širok zvončast plašč, ki se spet uveljavlja v zadnjem času in je narujen iz karirastega blaga ali pa iz mehkega moherja (dlakasto blago).

Za vsak dan je še vedno moderna kombinacija daljše jope in obleke iz športnega blaga. To naj bi bil nekakšen zimski kostum, s temnimi gumbi in krznenim šalom okoli vratu.

Skala letošnjih modnih barv je izredno široka in obsega vse tone od zelenih, rumenkastih, rjavih, zeleno rumenih in zelenkasto modrih do violet barve.

Toliko o bistvenih značilnostih letošnje mode. Izbrilo prepriščam vam, hkrati pa vam svetujem, da je srednja, zmerna pot najprimernejša in dalj časa moderna kot pa razne trenutne nepreizkušene skrajnosti. M. K.

Za najmlajšo

Gospodinski tečaj v Anhovem ob Soči

Sindikalna podružnica tovarne cements in salonita v Anhovem ob Soči je skupaj s kmetijsko zadruogo pripravila gospodinski tečaj za mlade tovarniške delavke. Tečaj oblikuje skupaj 32 mladih deklet in žena, med njimi tudi nekatero, ki niso zaposlene v cementarni. Tečaj je vsak dan zvečer, razen ob sobotah in nedeljah. Poučujejo domača gospodinjstva učiteljica in učitelj bencinarne. Za praktično delo uporabljajo poseben prostor tovarniške mežne, vtem ko so predavanja v vna-jenski šoli cementarne. M. D.

Gospodinski centri tudi po občinah

V goriskem okraju po vseh večjih krajih snujejo gospodinsko-pospeševalne centre, ki bodo delovali pri občinskih odborih SZDL. Njihova osrednja naloga bo pospeševati napredno gospodinjstvo ter uvajati v njih razne sodobne pripomočke in načela, da bi žene simbolizirale v teh novih organi ali vodila gospodinske učiteljice, pomagale pa jim bo okrajni Zavod za pospeševanje gospodinjstva. M. D.

Kako ravnamo Z NOGAVICAMI

Tudi nogavice so potrebne posebne nege. Če z njimi pravilno ravnamo, jim lahko podaljšamo življenjsko dobo za 2 do 3-krat.

Vsake nogavice, preden jih obujemo, dobro operemo v čisti mlaki vodi, da odstranimo apreturo, zlasti velja to za svilena in nylon nogavice. Nogavice moramo pogosto prati. Bele poletne nogavice, kakor otroške žabice se zelo težko perejo, ker se poznajo madeži od obuvanja. Da bo pranje lažje, dajmo v navadno vodo pol žlice boraksa. Volnene nogavice peremo brez mila v vodi, ki smo ji prinesali salmijaka. Vodo menjavamo, dokler ni popolnoma čista. V zadnjo mlacno vodo kanemo nekaj kisa, do obdrža volna barvo. Volnene nogavice se ne skrčijo, če jih položimo nekaj ur pred pranjem v hladno vodo, ki smo ji dodali žlico salmijaka.

Svilene in nylon nogavice peremo vsak dan in sicer v mlaki mlincni in jih potem do čistega splakujemo v mlacni vodi. Sušimo jih tako, da jih položimo med brisačo in jih zavijemo, da tako iztisemo vodo. Nato pa sušimo nogavice na zraku, ne pa na vročem soncu ali blizu peči. Lahko jih tudi obešamo, toda samo na prste, da lahko obdržijo svojo obliko. Črne svilene nogavice obdržijo lepo barvo, če jih namočimo v topli vodi, ki ji dodamo nekoliko terpentina.

Krpanje nogavic je zelo zamudno in neprijetno delo. Precej si ga prihranimo, če vako najmanjše luknjico zašijemo, ko jo opazimo in ne čakamo, da postane velika. Za krpanje vzamemo 5 do 6 cm dolgo šivanko, ker lozimo zahtevno počeno nit. Nit za krpanje naj bo enake barve kot je nogavica. Za krpanje uporabimo staro nogavico in sicer na zgornjem dvojnem robu. Ker se ta nit kodra, jo zravnamo lahko, da jo ovijemo na trd papir (lepenko) in postavimo nad paro. Ko nit postojimo, je popolnoma ravna. Lahko jo pa tudi navijamo okoli ročca, v katerem je krog. Ko se voda ohladi je nit gladka. Pri šivanju vzamemo več niti skupaj, da zašiti del močnejši. Vendar ne smemo krpati s premočno nitjo, ker le-ta trgata pletenino. Če so luknje zelo velike, si pomagamo tako, da podložimo krpico stare nogavice. Nogavice, ki imajo stopala popolnoma razdrta, tako da jih ne moremo več zašiti, ki pa imajo še celo golenice, popravimo na ta način, da obnovimo stopala.

Nylon nogavice moramo pazljivo obuvati. Če imamo hrapave roke, je najboljše, da uporabimo rokavice. Nogavice črsto pripravimo, boljše bolj kakor manj, in črta mora biti na svojem mestu. Črta, ki stoji posebno izdaja površno žensko.

Pa še nekaj ne pozabimo. V omari naj bo vedno še en par rezervnih nogavic. Lahko se namreč zgodi, da se utrga nitka prav takrat, ko se odpravljamo od doma, če nimamo drugih par rok, smo prisiljeni ostati doma. M. K.

Sodobna proizvodnja živil

V običajnem pogovoru obsega pojem živilca vse, kar lahko uporabimo za človeško prehrano. Sodobna znanost o prehrani pa je že zdavnaj začela razčlenjevati in pojmi. Tako na primer Kalat in Bücher — Bener menita, da sta živilca in živilski predmeti dva povsem različna pojma, čeprav običajno menimo, da sta istovetna. Ta dva namreč menita, da pomeni prvi pravo hrano, glavno, pri kateri pride ob prebavi v organizmu do aktivnega sodelovanja njenih fermentov in takorazemne življenjske organizma; spod živilski predmeti pa razumeta hrano, predelano za uživanje. »Mrtvo hrano, ki človeka nasiči hkrati pa tudi obremeni spritico pomanjkanja živih fermentov.

in dele hrano v tri skupine: »Akumulatorje I. razreda. (Največje hranilne vrednosti, pod katere štejemo vse vrste rastlinskih delov, ki jih je moč uporabiti kot nepredelano hrano), dalje skupino zmanjšane energetske vrednosti (rastlinske kuhane jedi in konzerve) in naposled hranilne snovi, mešane s hrano živalskega porekla, ki je s kuhanjem izgubila večji del prvotne vrednosti.

Ni torej dvoma, da je mod presno in »mrtvo« hrano znatna razlika, ki po novih nazorih po atomski sestavi vpliva tudi na vsebino energije. V vprašanju konserviranja je važna prava hrana, ker nastanejo na primer pri mesu štir štiri ture po zakulu živine razne spremembe, ki jih s konzerviranjem omejimo, tako da postanejo »mrtva hrana.

Pri različnih sadjih pa se proces razvoja nadaljuje nekaj časa tudi potem, ko smo jih odtrgali, oziroma izpulili, kakor tudi v živem organizmu na primer pri dozorevanju, čeprav tem življenjskim pojavom ni odmerjeno dolgo trajanje, ker začno po določenem času postopno razpadati. To je zelo važno v živilski industriji in v preskrbi s surovinami.

Sodobna znanost v prehrani postavlja nova načela, ki slone na izpolnitvi hranljivosti, na vitaminiziranju hrane, na aromatisiranju, lahki prebavljivosti in izbiri. Za primer naj nam bo živilska industrija v ZDA. Spritico omejenega prostora tega članka, bomo omenili samo moko in pecivo. Ni dvoma, da imajo zelo ugodni pogoji na eni strani glede preskrbe, na drugi pa koncentraciji hodi velik delež v bogati izbiri in kakovosti živil. Za proizvodnjo kečkov, prepeneča in drobnega peciva uporablja industrija moko 30-odstotno. (Od 100 kg od čiste pšenice, 30 kg moke), za boljše pecivo pa 20-odstotno moko. To je smešno bela moka, v kateri je kakih 30 odstotkov beljakovin. Po zgorajšnjem ostane od nje zelo malo pepela, takšna moka je nekoliko kislja, bogata pa z glutinom (leptinom), kar pomeni, da je zelo kvalitetna.

Za domačo industrijsko proizvodnjo peciva pa imamo razne mešanice: moko z jajci v prahu in mlekom v prahu, sladkorjem, raznimi dišavami, maslami in kvasom v neštetih kombinacijah. Če hočemo dobiti zaželeno pecivo, je treba samo dodati vodo ter to ustrezno oblikovati in speči. Način in oblika pakiranja, ki je zelo privlačno in obvezno opremljeno z opisom sestavin in navodilom, je odvisno od namembnosti, to se pravi, ali je pecivo namenjeno za drobno prodajo ali za pekarno. Razen

tega je v prometu tudi moka, ki v testu samo po sebi naraste, oziroma, ki ima v sebi kemijski kvas v predpisani količini. V takšni moki morajo biti razni vitamini in mineralne soli (opisane mentene). Krušna moka po zgorajšnjem ne sme dati več 7,35 odstotkov pepela. In mora biti na vrečah ali zavrtikih označena, kakor na primer klorirana, brez motizirana itd. (Pri nas, kakor tudi v Franciji ter v nekaterih drugih državah prodaja beljena moka ni dovoljena).

V moki morajo biti tudi pomembne zaščitne snovi v določenih odstotkih, kakor vitamin B, riboflamin, nikotinska kislina, vitamin železo, kalcij in posamezne klice; če jih v njej ni, jih moramo moki dodati.

Takšne vrste moko in celotne mešanice so preplavile tuge ZDA, kakor so jih preplavile tudi razne mešanice sočivja v prahu, konservirano meso, ribe, sadje itd. celotne ali takšne, ki jim je treba dodati samo vode ali kako začimbo, paš po okusu.

Napredek glede sestave mešanice živil prinaša sploh zelo ugodne pogoje, zlasti za zaposlene ljudi, kajti z uporabo celotnih mešanec lahko z malega stroškom in trudom in hitro opravimo sicer dokaj težavno delo. Razen tega pa nasteta kombinacija raznih mešanec, ki so v prometu omogočijo zbrati takšne, ki so v celoti ustrezajo okusu potrošnikov. Dr. A. J.

Zbiramo za vas ZBIRAJTE ZA NAS

V testo za omele (za 4 osebe) nastrajamo dva do tri srednjevelike kuhane krompirje. Omele bodo rahle in zelo okusne.

Pečen krompir bo lep rumen, če ga, predno ga denemo peči, rahlo zapraščemo z moko.

Struklje in kuhano testo najlepše režeemo s tanko vrstico.

Takole se moški obležajo za šport in lov

Varčevanje V GOSPODINJSTVU

Marsikatera gospodinja se pritožuje — često tudi po pravici — da z dohodki ne more kriti vseh potreb družine in gospodinjstva. Če je gospodinja ekonomična, preudarna, spretna in vestna, bo s skromnimi sredstvi še nekako privzela do konca meseca.

Kadar govorimo o varčevanju, mislimo pri tem le na denar, toda varčevanje ne zajema samo denarja, varčevati je treba tudi s časom, besedami in energijo oz. delovno silo. Če globlje pogledamo, bomo ugotovili, da je v gospodinjstvu najbolj potrebno varčevanje z delovno silo. Mnoge gospodinjke pa jo brezglavo zapravljajo in razsipajo, kot bi bila neusahljiv vir. Tako zapravljanje sile se bridko masčuje na njih samih in hude posledice padejo potem na vso družino, na gospodinjstvo in tudi na dohodke. Čim manjša dohodke ima družina, tembolj mora gospodinja previdno ravnati s svojo energijo. Nič ne bo prihranila, če si nalaga delo na delo, če se utruodi do onemoglosti. Delo si je treba razdeliti sistematično v grobem za več dni naprej, ker le tako imamo pregled nad delom in časom. Le tako bomo videli, kdaj si lahko privoščimo trenutne počitke. Kadar nas delo tako rekoč zasipa, ne bomo imela časa misliti na počitek in oddih, »garale« bomo kar naprej, potem pa se bomo vse utrujene in onemogle ježno zadirale na moža, vpile na otroke in pri tem tožile, koliko moramo žrtvovati za družino.

Pravijo, da je gospodinsko delo duhamorno. Je, toda nič bolj kot delo na primer tovarniške delavke. Iz prakse vem, da me je morilo samo

tisto delo, ki sem ga opravljala z nevoljo ali utrujena. Zato je nujno potrebno, da smo pri gospodinskem delu dobro razpoložene in vesele. To pa bomo dosegle, če razdelimo težja dela na več dni in če delo opravljamo sede, če bomo med težkim delom počivale, če si bomo privoščile dovolj hrane in ne bomo zmeraj trdile, da ne utegnemo jesti. Kakor je vesela gospodinja sonce družine, tako slaba okuži vso družino in jo napravi nesposobno za dolžnostno delo in učenje v šoli. Varčevanje z energijo lahko postavljamo kot prvi pogoj varčnemu gospodinjstvu.

Hrana je v gospodinskem proračunu vsekakor najvažnejša postavka; treba ji je posvetiti največjo pozornost. Zato jo bomo uravnale po pridelkih letnega časa. Poleti zelenjavo, pozimi več mesa in maslobo itd. S tem si bomo prihranile izdatke za draga živila, organizem pa bo vendarle dobil potrebne snovi.

»Kaj naj kuham?« Ponekod dnevna tožba gospodinjke. Tudi jedilnik je treba sestaviti za več dni naprej. Tako imamo možnost porabiti tudi eventualne ostanke hrane. Vsaka hrana, ki smo jo dale takoj na hladno, pred ponovno porabo pa smo jo z dodatkom vode ali juhe dobobra prevrele oziroma prepekle, je užitna in neškodljiva. Izjema je le krompir, tega pa predelamo in ga porabimo v drugačni obliki. Skoduje le jed, ki je stala na topleni in je imela možnost za razvoj raznih nezdavih klic, prav tako tudi jed, ki smo jo samo pogrele. Pri sestavljanju jedilnika se pogovorimo z družinskimi člani in kolikor mogoče upoštevajmo želje posameznikov. S

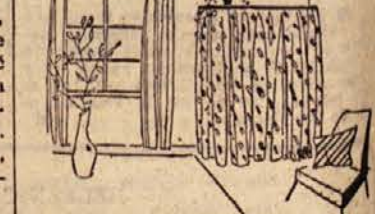
tem smo si pripravile tisto, nad čemer se gospodinjke prav bolešno jezijo: »Skuham, pa noče nihče jesti!« Sestavimo jedilnik predvsem tako, da bo družini ugajal, da bo okusen in zadosten, ker le tako ne bo treba takoj po kosilu rezati kruha. Hrana pa mora biti tudi lepo servirana, to se pravi, da mora pri jedi delovati ves organizem in ni vseeno, če jemo tja v en dan, če nameramo otrokom hrano kar v posodo, ki nam je ravno pri roki, pa če je tudi oskrbljena, počena ali tako globoka, da otrok komaj doseže jed. Vse te okoliščine delujejo na pravilno prebavo, pravilno izkoriščanje hrane in zato tudi na varčevanje. Ni treba, da imamo moderno mizo, pregrnjeno z vezanim prtom, porcelanasto posodo in srebrni pribor, le čisto naj bo in primerno osebi, ki ji. K jedi je treba sestiti zbrano.

Pri pospravljanju položimo vsako stvar takoj na svoje mesto. Nekatere gospodinjke imajo navado, da nosijo posamezne predmete iz sobe v sobo in si s tem otežkočajo delo. Pri pospravljanju bodimo primerno oblečene. Nesmiselno je pometati v dolgih domačih haljah in toplih copatah, ki jih vlečemo za seboj. Oblečimo za pospravljanje pralno obleko, obujmo čevlje, ki bomo v njih spretni in urne, glavo pa pokrijemo z ruto, da ne bo ostal prah v lasih. Prav tako je nesmiselno nositi doma nekdanje »velike« obleke, ki so postale nemoderne. Te predelajmo za sebe ali za otroke, pa bomo imele od njih še koristi, za doma pa si nabavimo pralna oblačila.

Navadimo družino, da se doma preobleče in sezuje čevlje. To delo zahteva le nekaj minut, ki ga, če nam

Vam ugaja

Doma imamo polno starih stvari, nič čednih aktov in podobno. Vse bi radi spravili v omare, da jih ne bi nihče videl. Omar pa nam ponavadi primanjkuje. Zato si napravimo tako polico, ki jo zagrnemo s pisanimi zavesami, koticke bomo še primerno okrasili s cveticami, s kakšno sliko, in bo čeden kot tale na sliki.

Kaj vse lahko pospravimo za takole urejeno zaveso. V primernih višini pritrđimo polico, poljubno široko in dolgo, ki jo na dveh straneh zagrnemo z zaveso do tal. Za njo lahko spravimo staršivalni stroj, ki ni nič več v okras stanovanju, starinsko komodo, kovčke, razne škatle in podobno.

Mnogo, mnogo bi lahko še našela, kje se da kaj prihraniti!

Omenim naj samo še brezpotrebno govorenje. Koliko zlatega časa marsikatera gospodinja zapravi s klepetanjem na cesti ali skoz okno. Da, to ji je morda edino razvedrilno, veselje in zabava, vendar naj si uredi tako, da ne bo to delo v času, ko mora opravljati nujne posle, ker bo sicer bridko obžalovala zamujen čas, ko bo doma »turjala« sem in tja in v naglici stlačila skupaj nekaj kosilu podobnega. T.

Po nekaj letih, ko se družina poveča, postanejo naše omare pretesne. Tudi to pomanjkanje lahko rešimo z zaveso, kot vidite na naši sliki. V kovčke, škatle in podobno zložite poleti zimске, pozimi pa letne obleke, ki jih zaščitite proti moljem in v omari ne bo neprijetnega vonja in tudi prostora bo dovolj.

XVI. Olimpijske igre Melbourne

22. NOVEMBRA —

8. DECEMBRA

„Najpomembnejša stvar na olimpijskih igrah ni zmaga, ampak udeležba.“

PIER DE COUBERTIN

NAŠI ČEDALJE BOLJŠI

Franjo Mihalič - prva srebrna medalja za Jugoslavijo

Melbourne, 1. dec. (Od našega posebnega dopisnika. — Radiogram.) — Prvo medaljo za Jugoslavijo je na XVI. olimpijskih igrah v Melbourne osvojil danes atlet Franjo Mihalič, ki je v maratonskem teku (42.184 m) prispel

kilometru pa se je že odločila skupina favoritov, ki so se začeli boriti za prva mesta. Na čelu je bil Mimoun, za njim Karvonen, tretji Mihalič, četrti Kavašima, peti Zatopek in šesti Filin. Čim bliže je bil cilj, tem boljše

Kdo bi si mislil, da bosta Alžirec Mimoun in Jugoslovian Mihalič takole pritekla tudi na oder zmagovalcev maratonskega teka. Silka ju prikazuje na zadnjem treningu, ko sta skupaj pregledovala 42.184 m dolgo progo. Morda sta si takrat zaželela, da bi bila skupaj na piedestalu olimpijskih zmagovalcev. Ta želja se jima je uresničila

Olimpijske igre v Melbourne trajajo že deset dni. Naše predstavnike smo poslali na daljni peti kontinent s skromnimi željami in z namenom, da bodo častno zastopali naše državne barve. Doslej so ne samo izpolnili, ampak celo preseгли naša pričakovanja. Uspehi naših metalcev, takoj nato peto mesto Lorgerja v teku na 110 m z ovirami, še večji uspeh Jeričevića, kateri se je za 7 desetink sekunde izmuznila iz rok bronaste medalja v plavanju na 200 m prsno in včeraj popolnoma nepričakovano, vendar zaslužena srebrna medalja Franje Mihaliča v maratonu, ki ga štejejo za najtežjo disciplino na olimpiadi.

Naši atleti so tako zaključili tekmovalne na olimpiadi s pozitivno bilanco. Za najboljša mesta se bodo še borili nogometaši, vaterpolisti, rokoigralci Vukov in Simić, kolesar Petrovič in strelec Mašek. Na posameznike v tako ostri konkurenci ne moremo računati, da bi osvojili kakšno medaljo. Skoraj zagotovljena pa je srebrna medalja našim nogometašem, ki se bodo v polfinalni tekmi srečali z Indijo. Sodimo, da to ne bo tako težka ovira, da je naši nogometaši ne bi mogli premagati. Če se spomnimo štiri leta nazaj, je Jugoslavija v prvi tekmi na olimpijskem nogometnem turnirju premagala Indijo z 10:1. Nedvomno je, da so Indijci napredovali, vendar računamo, da našemu moštvu ne bodo kos. Vaterpolisti so se naposled oddolžili Rusom za štiri zaporedne poraze (dva v Moskvi ter po eden v Zagrebu in v Ljubljani). Tako smo prišli v finale z dvema dragocenima točkama. Vseeno pa bodo imeli vaterpolisti precej težje delo kot nogometaši, saj jih čakajo v finalu med drugimi tudi Madžari in Italijani.

Zmaga v ponovnem srečanju

Melbourne, 1. dec. Na olimpijskem nogometnem turnirju je bilo na obzoru največje presenečenje. Nogometna reprezentanca Sovjetske zveze je v četrtfinalu igrala z Indonezijo neodločeno 0:0. Niti podaljšek dvakrat po 15 minut ni spreminil rezultata. Indonezijski vratar tudi po 120 minutah ni pobral žoge iz svoje mreže. V ponovnem srečanju je bila reprezentanca SZ bolj učinkovita, tudi taktično je igrala mnogo bolje in premagala nasprotnika s 4:0 (3:0). S to zmago so se Rusi uvrstili v polfinale. Nasprotnik sovjetske reprezentance 5. decembra bo Bolgarija. V POLFINALU JUGOSLAVIJA: INDIJA Naša nogometna reprezentanca se bo 4. decembra v polfinalu srečala z Indijo. Leto je premagala Avstralija s 4:2.

Letos vseskozi najboljši desetoro bolec na svetu — Črnes Rafer Johnson — se je moral zaradi poškodbe na kolenu zadovoljiti s srebrno medaljo

VATERPOLO TURNIR

VODI JUGOSLAVIJA

V finalni skupini na vaterpolo-turnirju je Sovjetska zveza premagala Italijo s 3:2, Jugoslavija pa ZDA s 5:1.

S to zmago so se Jugoslavi povzpeli na čelo lestvice. Za nasprotnike imajo še reprezentance Italije, Madžarske in Nemčije.

Na včerajšnji tekmi so igrali: Kovačić, Čipci, Kačić, Žužić, Ježić, Radonjić in Franković. Tri gole za jugoslovansko reprezentanco je dosegel Franković, za enega pa Ježić in Kačić. Za reprezentanco ZDA je edini gol dosegel Hughes.

V finalu so bile doslej odigrane naslednje tekme: Jugoslavija—SZ 3:2, Jugoslavija—ZDA 5:1, Madžarska—ZDA 6:2, Italija—Nemčija 4:2, SZ—Italija 3:2.

LESTVICA

Jugoslavija	2	2	0	0	8:3	4
Madžarska	1	1	0	0	6:2	2
Italija	2	1	0	1	6:5	2
Sovjetska zveza	2	1	0	1	5:5	2
Nemčija	1	0	0	1	2:4	0
ZDA	2	0	0	2	3:11	0

na cilj drugi. Jugoslovanskega športnika so navdušeno pozdravili, ko je priteklo na veliki olimpijski stadion »Cricket Grounds«, prav tako pa tudi, ko mu je predsednik mednarodnega olimpijskega komiteja, Avery Brundage, izročil srebrno medaljo.

V maratonu je zmagal Alžirec Allen Mimoun, ki je tako osvojil zlato medaljo za Francijo. Favorit tega teka, Emil Zatopek (ČSR), je priteklo na cilj šele šesti.

Okrog 110.000 gledalcev je z burnim vzklikanjem spremljalo 40 tekačev, ki so s starta na stadionu odšli na progo. Na petem kilometru so bili na čelu Kanuti (Kenijska), Cang Hu Li (Južna Koreja), Ivanov in Filin (SZ) ter Kotila (Finska). Mihalič je bil v večji skupini, ki je nekoliko zaostala za vodečimi.

Po desetem kilometru je dolgo kolono vodil Finec Kotila, pridružila pa sta se mu tudi Mimoun in Anglež Norris. Že pri 15 kilometru se je Mimoun prebil na drugo mesto, vodstvo pa je prevzel Rus Filin. Skupina, v kateri je bil v ospredju tudi Mihalič, je bila nekaj metrov za vodečimi.

Na 20. kilometru so vodilno skupino sestavljali Clark (Anglija), Mimoun in Ivanov, pri 30.

je Mihalič tekel. Nekaj kilometrov pred stadionom je Mihalič prehitel Karvonen in začel loviti Mimouna. Vendar je črnolasi Alžirec tekel vse hitreje in hitreje ter tudi prvi prišel v stadion. Šele minuto in pol kasneje se je na vohodu v stadion pojavil Franjo Mihalič, na katerem ni bilo videti večjih znakov utrujenosti.

KOSARKA Spet ZDA

Danes je bil končan olimpijski kosarkarski turnir. Prvo mesto je — kot je bilo pričakovati — osvojilo moštvo ZDA brez poraza. V finalu so Američani premagali Ruso s 89:55 (56:27).

Bronasto medaljo so osvojili Urugvajci, ki so premagali Francoze z 71:62 (37:29).

Vrstni red od 5.—10. mesta: Bolgarija, Brazilija, Filipini, Čile, Kanada, Japonska.

Najbolj razburljivo, tek — 1500 m

Finalni tek na 1500 m bo prišel v zgodovino atletike kot eno izmed najbolj razburljivih tekmovalj. Ves čas se je 12 najboljših atletov-srednjeprogasov na svetu borilo z vsemi močmi za čim boljši plama. Vrstni red se je menjal sekundo za sekundo, tako da je tudi sedaj težko določiti, kdo je vodil in kdo je bil na koncu kolone. Dejstvo je samo to, da so kasnejši zmagovalci Delaney (Irska), Richtzenheim (Nemčija) in Landy (Avstralija) bili že kmalu po startu na začetku in da so dolgo bili med zadnjimi. Najdlje je vodil Avstralec Lincoln, vendar je na koncu močno popustil.

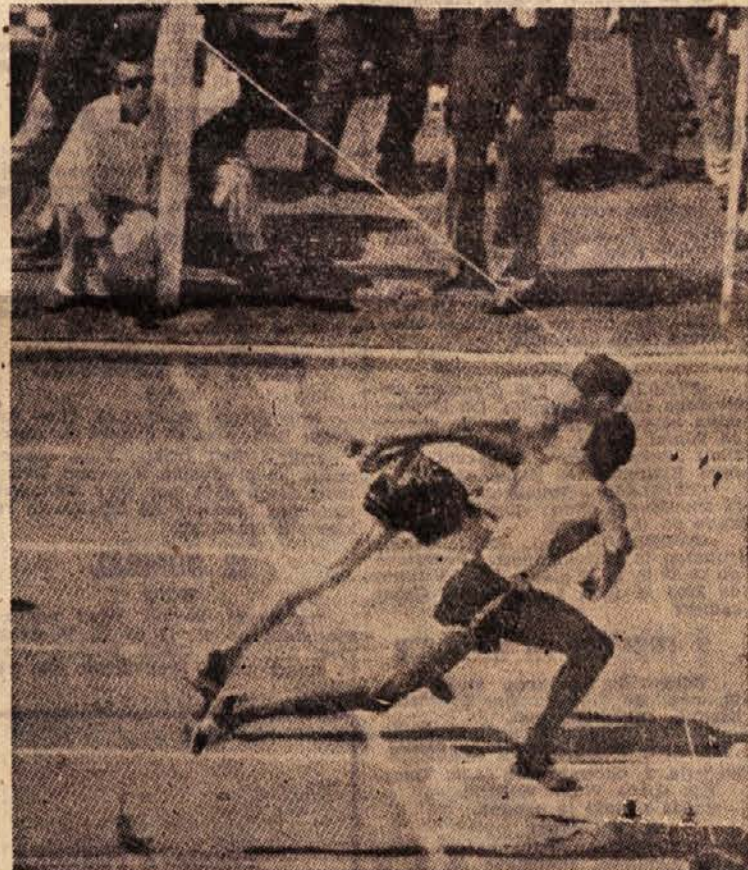

Nemec Richtzenheim — srebrna medalja v teku na 1500 metrov

Finis je bil zelo razburljiv. Sele v zadnjem krogu se je začel približevati čelni skupini Delaney, ki ga je spremljal Landy. Ta dva atleta sta začela skupaj znižirati, vendar je bil Irec bolj svež in je brez težav ušel naprej. Landy, kateremu so se poznale posledice daljšega odmora v treningu, ni mogel zdržati niti boja za drugo mesto in srebrno medaljo. Tik pred ciljno vrvico ga je prehitel za prsa Nemec Richtzenheim, tako da je šele fotografska kamera odločila, kdo je drugi. Delaney je priteklo v cilj s 5 metri prednosti pred Nemcem in Avstralcem.

Pred svetovnimi rekorderkami

Veliko presenečenje je prvo mesto ameriške atletinje Mildred McDaniela, ki je v skoku v višino za ženske dosegla nov svetovni in olimpijski rekord — 176 cm — in zaslužen došla k številnim ameriškim zlatim medaljam še eno.

Res olimpijsko. Kdo drug bi mogel določiti zmagovalca kot fotografska kamera. Finale teka na 100 m z ovirami, v ospredju je zmagovalcel Calhoun, ki je dosegel čas 13,5 sekunde. Istocasno je pretrgal ciljno vrvico tudi svetovni rekorder Davis, vendar se je moral zadovoljiti s srebrno medaljo.

V plavanju spet Avstralci

V plavanju na 100 m prsto za ženske so bile spet najboljše Avstralke, ki so osvojile prva tri mesta. Fraserjeva in Crappova pa sta izboljšali svetovni rekord v tej disciplini.

Na 400 m prsto bodo v finalu trije Avstralci, in sicer Rose, Chaloran, Winram. Japonca Jamanska in Nonošita, Breen (ZDA), Zierold (Nemčija) in Italijani Romani. V finale se kljub dobrem času niso uvrstili številni odlični plavalci, med njimi tudi svetovni rekorder Wardropp (Anglija), ki je progno preplaval v času 4:39,8. Čas osmega, Italijana Romanija pa je 4:37,6 minute. Izpadel je tudi prejšnji rekorder Boiteaux (1:48,56). Udalov 1:40,64, Brener (oba SZ) 1:39,54.

BOKS

Papp tretjič zapovrstjo olimpijski zmagovalcel

V finalnih srečanjih v boksu so bili doseženi naslednji rezultati (zmagovalcel je osvojil zlato, premagani pa srebrno medaljo): muha: Sprinks (VB) — Dobrescu (R) 2:0; bantam: Behrendt (Nemčija) — So Cu Song (J. Koreja) 2:0; perolaha: Safronov (SZ) — Nichols (VB) 2:0; lahka: Kurschat (Nemčija) — Taggart (VB) 2:0; polvelter: Engubarijan (SZ) — Nennici (Italija) 2:0; welter: Tiedt (Irska) — Linca (Romun.) 0:2; polsrednja: Papp (Madžarska) — Torres (ZDA) 2:0 (Papp je tretjič zapovrstjo osvojil zlato olimpijsko medaljo); srednja: Catkov (SZ) — Tapia (Čile) 2:0; polteška: Boyd (ZDA) — Negrea (Romunija) 2:0; teška: Rademacher (ZDA) — Munin (SZ) 2:0.

Najhitrejša četvorica na svetu

Plačilo za trud FRANJO MIHALIČ

Našega državnega rekorderja in reprezentanta Franja Mihaliča smo spremljali na olimpiado v dvomih za njegov plama v Melbourne na najdaljši olimpijski prog — maratonu. Medtem ko smo pri ostalih olimpijskih lahko računali na to in ono, ker smo poznali njihove letošnje rezultate in jih primerjali z rezultati njihovih tekmecev, tega pri Mihaliču nismo mogli storiti. Mihalič je namreč v svoji dolgotrajni atletski karieri le enkrat tekel maraton, Julija meseca v Beogradu na Balkanskih atletskih igrah. Takrat je zabeležil izvrstni rezultat 2:16:25,0 in z njim zavzel tretje mesto na svetovni lestvici takoj za Fincom Viscanrijem in Amerikancem Kellyjem. Toda kasneje so ugotovili, da je bila proga v Beogradu slabo merjena. Bila je krajša in rezultat zaradi tega ni bil realen.

Prepričani smo bili le, da so bo Mihalič kot vedno boril z vsemi silami za čim boljši uspeh, in nismo se zmotili. Toda na srebrno medaljo ni računali niti. Mihalič je sam izjavil pred odhodom, da bo prišel na cilj šele za tistimi, ki bodo osvojili medalje. Nekateri so dvomili tudi v to. Mihalič pa je ovrget vse napovedi in dosegel svoj največji uspeh v hudi konkurenci 40 najboljših maratoncev na svetu. To pa je tudi letos največji uspeh jugoslovanske atletike na XVI. olimpijskih igrah.

Mihalič je eden izmed najbolj popularnih jugoslovanskih atletov, ki so razširili sloves jugoslovanske atletike po vsem svetu. Tekel je v Londonu, Parizu, Bruslju, Stockholmu, Helsinkih, Carigradu, Atenah, Budimpešti in povsod dosegel dobre rezultate. Mihalič je znan tudi kot odlični tekač krosov. Na državnih prvenstvih je skoraj redno osvajal naslov na najdaljši članski prog. Tudi v tujini je bil večkrat zelo uspešen. Triumfiral je na »Krosu narodove v Parizu in na krosu »Le soirs« v Bruslju. Med Mihaličeve uspehe je treba prišteti tudi njegove nastope v Sao Paulu na Silvestrovem teku. Tamkaj je dvakrat zmagal, enkrat osvojil drugo in enkrat tretje mesto.

Mihalič je bil tudi stalen gost Ljubljane na »Teku republikel. Petkrat je bil prvi in navdušil številne gledalce na plončkih ob tekmo-kip talca, darilo Izvirnega sveta LRS.

Franjo Mihalič je rojen leta 1921 v Zagrebu. Je član beogradskega Partizana, po poklicu pa je vojni uslužbenec. Z atletiko se ukvarja več kot 15 let. Osebnih rekordov: 3000 m: 8:19,6, 5000 m: 14:15,6, 10.000 m: 29:37,6, 20 km: 1:02:24,4, 1 uro: 19:21,4 m.

Svojo športno kariero je Mihalič začel s kolesarjenjem. Kmalu pa je spoznal, da mu ta panoga ne ustreza in se je začel nato ukvarjati z atletiko. Mnogi so mu takrat dejali, da nima smisla za atletiko in da je bolje se preneha. Toda Mihalič je vztrajal. Po uspehih na nekaterih lokalnih krosih je v prvem startu na 10.000 m dosegel čas 34:47,0, kar je bilo za takrat še kar dobro. Leta 1954 je prvič popravil jugoslovanski rekord v teku na 10.000 m in ga od takrat petnajstkrat izboljšal.

Za letošnje olimpiado se je Mihalič pripravil tako, da je treniral dvakrat na dan. Za ves preletih žni in trud je Mihalič dobil priznanje s srebrno medaljo na XVI. olimpijskih igrah v Melbourne.

Tekači, ki so nedvomno sposobni teči na 100 metrov izpod 10 sekund: To je ameriška štafeta, ki je dosegla nov svetovni rekord z rezultatom 39,5 sekunde, kar je povprečno na enega 9,8 sekunde. Na sliki: Murchison in King se za dovoljno smejita, medtem ko Baker in Morrow vadita predajo

»COLOR«

TOVARNA BARV IN LAKOV • MEDVODE
razpisuje delovna mesta za:

finančnega knjigovodja

za delo v finančnem in obratnem knjigovodstvu

Pogoji: ustrežna strokovna izobrazba in daljša praksa v knjigovodskih poslih

skladiščnika

za samostojno delo in vodstvo skladišta gotovih izdelkov

Pogoji: ustrežna strokovna izobrazba — zaželena je trgovska izobrazba in večletna praksa v tem poklicu

vodjo ekspedita

za vodenje ekspedita in odpremo blaga

Pogoji: po možnosti s trgovsko izobrazbo in prakso v odpremi blaga

Pismene ponudbe pošljite na upravo podjetja

»COLOR« tovarna barv in lakov, Medvode

all pa se osebno zgledate v tajništvo podjetja.

4510

SPREJMEMO:

poštenega in vestnega
šoferja

Nastop službe takoj ali po dogovoru. — Kolkovane prošnje za življenjepisom je vložiti v Uradu tajnika OLO Ljubljana — Mačkova ulica 1 — Kresija, soba št. 13/I, do 20. decembra 1956.

dve pisarniški uslužbenki

Z ZNANJEM STROJEPISJA

POGOJI: nižja strokovna izobrazba, strokovni izpit in nekaj let prakse.

Kolkovane prošnje za življenjepisom vložite v Uradu tajnika OLO Ljubljana — Mačkova ulica 1 — Kresija, soba št. 13/I, do 20. decembra 1956.

PERSONALNA KOMISIJA OLO LJUBLJANA

4515

Personalna komisija
Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana

razpisuje

MESTO DIREKTORJA

finančno samostojnega zavoda Gozdno in lesno gospodarstvo »SILVA« s sedežem v Kamniku

Pogoji: gozdarska fakulteta z diplomom in opravljenim strokovnim izpitom ter večletno prakso.

Plače po posebnih predpisih zavoda.

Pravilno kolkovane prošnje za osebnim in strokovnim življenjepisom vložite v Uradu tajnika OLO Ljubljana — Mačkova ulica 1 — Kresija, soba št. 13/I, do 31. decembra 1956.

PERSONALNA KOMISIJA OLO LJUBLJANA

4514

Obveščamo vse naše odjemalce, da bomo sklepali pogodbe za leto 1957 v času od 15. do 28. decembra 1956

POGODBE ZA LETO 1957
v času od 15. do 28. decembra 1956

V PRODAJNEM ODDELKU PODJETJA

Potrebe za prihodnje leto, ki so le orientacijskega značaja, se podjetju lahko dostavljajo po pošti.

INDUSTRIJA KOVINSKIH IZDELKOV
MARIBOR

Telefon 34-19

M 378

OBVESTILO

Sporočamo, da smo s 1. decembrom 1956 premestili upravo združnega trgovskega podjetja »POSAVJE« Brežice v nove prostore v VIDEM-KRŠKO — nov naslov je:

ZTP »POSAVJE« Videm-Krško

Ulica Krških žrtiev 15 • Telefon. uprava Videm-Krško 1 šte. 3 • direktor Videm-Krško 1 šte. 6 • komerciala Videm-Krško 1 šte. 7

Naslovi, telefonske številke in dejavnosti posameznih baz, ter skladišč, kakor tudi šte. tekočega računa ostanejo neizpremenjene.

Prosimo, da se v bodoče poslužite našega novega naslova.

ZTP »POSAVJE«, Videm-Krško

4521

ZAPOSILITEV

NAMESCENEK, absolvent trgovske akademije, obvlada vse finančne poste in računovodstvo, govori nemško in francosko, išče primerno zaposlitev. Bil je tudi finančni revizor. Če bo stanovanje na razpolago, gre v službo tudi izven Ljubljane. Ponudbe poslati na ogl. odd. delo LP pod »1. januar«. 2139 z

VAJENCI! Na Biuroju za posredovanje dela v Ljubljani je na razpolago več mest za vaje naslednjih strok: vodovodni inštalaterji, električarji, graver (4 razr. gimnazije in dobri risar), čevljar, zidar, dimnikar, kamnosek, slaščičar, klepar, cementinar, mizar, soboslikar. — Mesta so v Ljubljani. Pogoji: vajenec mora imeti v Ljubljani stanovanje ali se dnevno voziti. Reflektanti naj se javijo na Biuroju. 2135 z

FOTOGRAFSKA OPERATERKA, doobra, dobi takoj mesto na Primorskem. Ponudbe poslati v upravo LP pod »Primorsko«. 4534

VIŠJI GRADBENI TEHNIK, srednjih let in z večletno prakso išče zaposlitev in ustanovi v Ljubljani. Ponudbe pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Gradbeni tehnik«. 2123 z

RISAR — industrijski, s prakso in večletnimi izkušnjami išče primerno zaposlitev in ustanovi v Ljubljani ali njeni okolici. Ponudbe pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Risars«. 2121 z

HIŠNO POMOČNICO iščem k družini. Plača dobra. Ponudbe na naslov: Štok, Müsseljeva 8, Koper. ZA VODJO za reklamo in propagando v podjetju, ali za referenta za propagando v ustanovi gre strokovnjak, ki obvlada vsa likovna, literarna in tehnična dela reklame in propagande. Je dober organizator, zanesljiv, vreden in delaven ter prevzame tozadevno tudi honorarno zaposlitev. Ponudbe pošljite na ogl. odd. LP pod geslom »Esteta«. 2104 z

DEKLE srednjih let, zdravo, pošteno in pridno, dobi stanovanje in hrano za pomoč v gospodinjstvu v popoldanskih urah. Ponudbe v upravo LP pod »Zdrava in zanesljiva«. PRAVNICA, srednjih let in z 10-letno prakso išče zaposlitev v svoji stroki v Ljubljani. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Juristinja«. 2128 z

OBRTNO PODJETJE »Kamnosečno«, Kranj, sprejme 2 kamnoseka pomočnika in 1 cirkularista, vojaškinine prostia, mlajša. Plača po dogovoru. K 147

SLUŽBO GOSPODINJSKE POMOČNICE iščem. Stara sem 27 let. Naslov: Hasi Marija, Polička vas 14, pošta Sentilj v Slov. goricih. 2107 z

GOSPODINJSKO POMOČNICO, samostojno, pridno in pošteno — sprejme 4-članska družina. Ponudbe v upravo LP pod »Plača 5000«. PRAVNEGA REFERENTA išče Gospodarska poslovna zveza v Kopru. Pogoji: Pravna ali ekonomska fakulteta z 2-letno upravno prakso ali upravno-pravna šola ali ekonomska srednja šola in 4 leta upravno-pravne prakse, ali nižja strokovna izobrazba z izpitom za upravnega referenta s 5-letno prakso. Plača po dogovoru. Ponudbo pošljite na upravni odbor GPZ v Kopru. 2098 z

FRIZERKA, dobre strokovne moči, išče zaposlitev v Ljubljani ali njeni okolici. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Spretna frizerka«. 2140 z

TRGOVSKI POMOČNIK, železnina, išče zaposlitev v svoji stroki. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Železninar«. 2143 z

OPREMO KNJIG, projektov in vseh propagandnih in reklamnih izdajevam. Izvršim vsa potrebna likovna in literarna dela, foto-montaze in američkano retušo. Prezajem tudi organizacijo tehnične izvedbe vseh izdajev. — Interesenti naj pošljejo svoj naslov na ogl. odd. delo LP pod geslom »Sodelovanje«. 2109 z

PREDILNICA LITIJA

razpisuje dve delovni mesti

nadmojstrov

POGOJI: tekstilni tehnik s 5-letno prakso v predilstvu ali predilniški mojster z najmanj 10-letno prakso.

Plača po tarifnem pravilniku. — Nastop službe takoj ali po dogovoru. 4517

Ugodno prodamo
naslednja motorna vozila

OSEBNI AVTOMOBIL OPEL-OLYMPIA-RECORD-SUP 1956, 4-sedežni, nov, z ogrevanjem

2 OSEBNA AVTOMOBILA MERCEDES-BENZ 170 4-sedežna, z ogrevanjem

OSEBNI AVTOMOBIL BMW, 4-sedežni, z ogrevanjem

POLTOVORNI AVTOMOBIL OPEL-ADMIRAL, nosilnosti 0,5 tone

OSEBNI AVTOMOBIL FORD, 8-cilindrski, 5-sedežni

MOTORNO TRIKOLO BIANCHI

Ogled gornjih vozil dnevno od 7. do 14. ure na Titovi cesti 54 v Ljubljani. 4493

Personalna komisija
Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana

razpisuje

v upravi Okrajnega ljudskega odbora — Tajništvo za komunalne zadeve

mesto referenta

za ceste in promet

Pogoji: tehniška fakulteta — gradbeni oddelak — in 10-letna praksa ali tehniška srednja šola in 15-letna praksa v stroki.

Plača po temeljni uredbi in dopolnilna plača. Pravilno kolkovane prošnje za osebnim in strokovnim življenjepisom vložite v Uradu tajnika OLO Ljubljana — Mačkova ulica 1 — Kresija, soba št. 13/I, do 31. decembra 1956.

PERSONALNA KOMISIJA OLO LJUBLJANA

4513

VODNA SKUPNOST KOPER

sprejme:

strojnega inženirja

ki ima prakso s centrifugalnimi črpalkami ali z gradbenimi stroji, po možnosti z enimi in drugimi, kakor tudi veselje za delo s sesalnimi bagrom (refulerjem).

hidrotehnične inženirje

za projektiranje in izvajanje vseh hidrotehničnih del hidrotehnik

za projektiranje, obračunavanje in vodenje raznih hidrotehničnih del

Pismene vloge dostavite na naslov: VODNA SKUPNOST KOPER, p. p. 84. — Vloga naj vsebuje osebne podatke, opis strokovnih kvalifikacij, dosedanja službovanja, rok nastopa službe. 4518

DROBNI OGLASI

KROJAC, srednjih let, dober strokovni delavec, išče zaposlitev v Ljubljani. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Krojač«. 2106 z

ADMINISTRATOR, srednjih let, v svoji stroki spreten in zanesljiv, išče zaposlitev v administraciji. Ponudbo na ogl. odd. delo LP pod geslom »Administator«. 2141 z

NATAKAR srednjih let in z dobro prakso išče zaposlitev v svoji stroki v Ljubljani. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Natakar«. 2112 z

KROJAC, srednjih let, išče zaposlitev v svoji stroki v Ljubljani. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Dobro krojač«. 2108 z

NAMESCENEK, starejši, odličen administrator, išče zaposlitev v administraciji. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Starejši administrator«. 2112 z

KNJIGOVEZ, mlajši, s prakso, išče zaposlitev v svojem poklicu. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Knjigovez«. 2109 z

KOMERCIALIST srednjih let, spreten in zanesljiv, išče zaposlitev v svoji stroki. Ponudbo na ogl. odd. delo LP pod geslom »Komerzialist«. 2111 z

PEK, zanesljiv in z večletno prakso, išče zaposlitev v Ljubljani ali njeni okolici. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Pek«. 2115 z

TRGOVSKI POMOČNIK manufakturne stroje išče tozadevno zaposlitev v Ljubljani. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Trgovski pomočnik«. 2118 z

TAPETNIK, mlajši, vendar spreten in strokovno dobro izobražen, išče zaposlitev v Ljubljani ali njeni okolici. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Tapetnik«. 2117 z

KURIR išče službo v Ljubljani ali njeni okolici. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Kurir«. 2124 z

FRIZERKA, spretna in dobro strokovno izobražena, išče zaposlitev v svoji stroki v Ljubljani. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Frizerka«. 2092 z

POMOČNI DELAVEC išče zaposlitev. Pri delu je spreten in uporaben za raznovrstna dela. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Delavec«. 2125 z

POLKVALIFICIRANA NATAKARICA išče zaposlitev v gostinstvu. V službi je marljiva in spretna. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Gostinstvo«. 2130 z

PLETILJA z večletno prakso išče zaposlitev v svoji stroki v Ljubljani. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Pletilja«. 2127 z

DELAVKA, srednjih let, išče kakršnokoli zaposlitev. Ponudbo z navedbo dela pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Delavka«. 2128 z

TRGOVSKA POMOČNICA špecerijske stroke, srednjih let in z dobro strokovno izobrazbo, išče zaposlitev v svoji stroki v Ljubljani. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Specerija«. 2103 z

NAMESCENKO iščem. Prednost imajo absolventke ESS ali administrativne šole, ki so večje knjigovodstva in vseh administrativnih del. Ponudbo z opisom strokovne usposobljenosti pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Dobra moč«. 2123 z

TRGOVSKA POMOČNICA, srednjih let in z večletno prakso, išče zaposlitev v svoji stroki v Ljubljani. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Trgovka«. 2198 z

ADMINISTRATORKA z nižjo šolsko izobrazbo, obvlada delo v administraciji, išče zaposlitev v svoji stroki. Preravnane tudi honorarno zaposlitev v Ljubljani ali njeni bližnji okolici. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Administatorka«. 2145 z

TRGOVSKA POMOČNICA za galanterijo in manufakturno, srednjih let in z dobro strokovno izobrazbo, išče zaposlitev v Ljubljani ali njeni okolici. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Galanterija in manufakturna«. 2148 z

NAMESCENKA s srednješolsko izobrazbo, večša del v administraciji, išče stalno ali honorarno zaposlitev v Ljubljani. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Nameščenka«. 2149 z

TRGOVSKA POMOČNICA, spretna in zanesljiva, srednjih let, išče zaposlitev v svoji stroki. Ponudbo pošljite na ogl. odd. LP pod geslom »Trgovka pomočnica«. 2150 z

VRATAR, zanesljiv, išče službo v Ljubljani ali njeni bližnji okolici. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Vratar«. 2146 z

KUPIM

PEC, manjšo, na žaganje, kupim. Ponudbo z navedbo cene in opisom oblike pošljite oglasnemu oddelku LP pod geslom »Pec«. 492 k

ZELEZNO PEC (gasperček) kupim. Ponudbo z navedbo cene pošljite oglasnemu oddelku LP pod geslom »Gasperček«. 491 k

STAVBNO PARCELO v severnem delu zahodnem delu Ljubljane, veliko do 1000 m² in z izrazito sončno lego ter v lepem kraju kupim. Ponudbo s podrobnimi podatki pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Stavbna parcela«. 495 k

POVEČEVALNIK s kondenzatorjem kupim. Podatke z navedbo cene pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Povečevalnik«. 485 k

KONDENZOR, brezhiben in za veliko koš 8 x 9 cm, kupim. Ponudbo z navedbo cene pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Kondenzor«. 485 k

FOTOGRAFSKE BANJE, večje, kupim. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Banja«. 497 k

STANOVANJE KUPIM. Pomagam eventualno pri dograditvi hiše. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Stanovanje«. 496 k

SKROMNO HIŠICO, vseljivo, v bližini Ljubljane okoli kupim. Ponudbo z navedbo cene in drugih pogojev pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Hišica«. 495 k

MOTOR, dobro ohranjen, do 200 cm³, kupim. Ponudbo z navedbo cene pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Solidno«. 494 k

PRODAM

UMIVALNO MIZO, dobro ohranjeno, prodam. Kupci naj puste svoj naslov v oglasnem oddelku LP pod »Umisovalna miza«. 3008 p

DALJNOGLEDEL 6 x 30, francoske znamke, zelo primeren za lovce, poceni prodam. Samo resni kupci naj puste svoj naslov v oglasnem oddelku LP pod geslom »Daljnogled«. 3013 p

MIZO ovalne oblike, iz trdega lesa, manjšo, primerno za manjši salon ali večje predsobo poceni prodam. Interesenti naj pošljejo svoj naslov v upravo LP pod geslom »Miza«. 3012 p

KUHINJSKO OPREMO, staro, vendar dobro ohranjeno poceni prodam. Kupci naj sporoče svoj naslov na ogl. odd. delo LP pod geslom »Kuhinjska oprema«. 3011 p

ZEMLJO rodovitno in zelo primerno za kmetovalce iz Stožic, Tomče ga ali Savelj prodam. Zemljo 35 a, lega pa je zelo sončna, i so ugodni. Interesenti naj svoj naslov v oglasnem oddelku LP pod geslom »Poceni«. 3009 p

SERVIS za belo kavo iz starega porcelana in lepe oblike prodam. Kupci naj pošljejo svoj naslov na ogl. odd. delo LP pod geslom »Servis«. 3009 p

POCENI PRODAM ženske čevlje št. 38, v dobrem stanju. Naslov v podr. LP v Mariboru.

OTROSKO POSTELJICO prodam. — Košič, Prešernova 15. 4536

NOV KOZUH prodam. Idrjska 12. 4555

MOTORNO KOLO TRIUMPH, 250 ccm, in avto Fiat Ballia, napredaj. Ponudbe podružnici LP v Kopru. Ko 121

MARIBORSKA PLINARNA prodaja ventilator premera 850 mm z električnim motorjem 28 KW, številom obratov 730 obr/min, zagajalnikom ter termično. Cena ca. 200.000 din. Ogled in dogovor v podjetju, Maribor, Pitarniška 9. M 379

ZENSKI KRZVENI PLAGS prodam za 15.000 din. Naslov v podružnici LP Zagorje ob Savi. Z 37

UGODNO PRODAM manjšo diatonično harmoniko, skoraj novo, uporabno tudi za otroka, dvorvrstni, 3 poltoni, in violino 3/4 s slabšim lokom. — Pavšičeva 3 (spodnji zvonec), Zg. Siska. 860 p

OTROSKO POSTELJO z dvema predalomna in z žimnico vred, vse čisto in dobro ohranjeno, prodam po ugodni ceni. Ljubljana, Kamniška ulica 38, pritličje, levo. 660 p

FOTOGRAFI — POZORI! Povečevalnik ugodno prodam. Rožna dolina, Cesta II. št. 49. I. nadst. 860 p

PREDPECICO za stedenje kuriva in kuhanje, železno peč s šamotom in »kraljičo peč« prodam. Naslov v upravi LP. 850 p

BAKRENI KOTEL za pralnico, prodam. Naslov v upravi LP. 651 p

DVOSTANOVANJSKO VILO z obsebnim vrtnom in dviščem, sončna, lega mir, primerna za obrtnika ali ljudi, ki so zaposleni v Zg. Siski, ugodno prodam (tudi na obroke). Ponudbe oddajte v upravo LP pod »Resni interesenti«. 865 p

KOTEL, dobro ohranjen, skoraj nov, 100 l, za kuhanje pareme ter žemleške hrane, prodam. Interesenti naj pošljejo svoj naslov na ogl. odd. delo LP pod geslom »Kotel«. 3024 p

CEPIN, dolg, za planince, prodam. Interesenti naj pošljejo svoj naslov na ogl. odd. delo LP pod geslom »Cepin«. 3023 p

BLAGO za zimski moški plašč, volnen, drap barve, ugodno prodam. Svoj naslov pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Blago«. 3022 p

OMARO za predsobo prodam. Omara je iz mehkega lesa, belo pleskana in dobro ohranjena. Svoj naslov pošljite na ogl. odd. delo LP pod geslom »Poceni«. 3021 p

KOVČEK, usmen, srednje velikosti in skoraj nov, prodam. Naslov je v oglasnem oddelku LP. 3007 p

RADIO, znamke »Kosmaj 1950«, zelo dobro ohranjeno, rabilen je par mesecev, izdelan iz originalnega »philipsovega« materiala, ugodno prodam. Naslov je v oglasnem oddelku Ljudske pravice. 3020 p

RAZNO

SOBO išče dijak Srednjetehtniške šole v Ljubljani. Plača dobro. Posteljo in posteljino ima sam. Naslov v oglasnem oddelku LP.

MLADA NAMESCENKA išče tovariša, starega do 40 let, za skupno življenje. Ima lastno stanovanje in je brez lastne krivde razvezana. Ponudbo s sliko pošljite na podružnico Ljudske pravice v Mariboru pod »Sreča te čaka«. 811 r

NJIIVO, veliko nad 3000 m², sončno in rodovitno, ležečo v občini Bežigrad, primerno za kmetovalce iz Stožic in Tomačevega zamenjam za stavbno parcelo, na kateri je dovoljena visokopritlična gradnja. V poštev pridejo stavljene parcele, velike približno 1000 m², ki so v Ljubljani ali njeni bližnji okolici. Interesenti naj pošljejo podatke in svoj naslov na ogl. odd. delo Ljudske pravice pod geslom »Zamenjava«. 810 r

SOBO, parketirano, v centru Ljubljane, v prvem nadstropju, suho in svetlo, veliko 25 m², vstop skozi prehodno sobo, zamenjam za manjšo sobo s posebnim vhodom. Ponudbo pošljite na ogl. odd. delo LP pod »Soba«. 809 r

STANOVANJE, enosobno s pritlikalnimi, v ljubljanski okolici in sobo, veliko in svetlo v Ljubljani zamenjam za dvosobno stanovanje v Ljubljani. Interesenti naj pošljejo podatke in svoj naslov na ogl. odd. delo LP pod geslom »Dvosobno stanovanje«. 798 r

LEPO POSESTVO s 3 hektari zemlje, vinograda, sadonosička, prodam. — Naslov v podružnici LP v Mariboru.

OPREMLJENO SOBO v Mariboru iščem. Sem mirne narave ter poštena. Ponudbo pošljite pod »Vzgojiteljica« podružnici LP v Mariboru. 799 r

ZAMENJAM STANOVANJE, sončno, lepo, komfortno, enosobno, za enako ali dvosobno ali dvoipolnsobno, komfortno. Ponudbe v upravo LP

»Obratna materija«

- POL GRAMA
- ANTIŽELEZA
- DA VEČ ENERGIJE
- KOT BOMBA,
- KI JE PADLA
- NA HIROŠIMO

Tehnični strokovnjak tretjega razreda v Bernu si je z delom zaslužil dokaj revno mesečno plačo, preden je odkril pred 51 leti zakon o odnosih med materijo in energijo. Šestindvajsetletni Albert Einstein je iznašel magično formulo $E=mc^2$, kar pomeni, da je petindvajset milijonov kilovatnih ur enako enemu gramu materije. Gram katere koli snovi, denimo železa, lesa, vode, svile ali stekla, sprosti pri popolnem uničenju 25.000.000 kilovatnih ur energije ali približno toliko, kolikor je porabi sodobno mesto s 25.000 prebivalci v enem letu. Materija ni torej po Einsteinovi ugotovitvi nič drugega kakor »zmrzjena, koncentrirana energija«.

Znamenita Einsteinova formula pa vendar ni dala nikakršnega recepta, kako bi bilo mogoče to velikansko energijo »odmrzniti«, oziroma izkoristiti. Se več: tedaj so celo postavljali vprašanje, ali bo človeku sploh kdaj uspelo spremeniti en sam atom v čisto energijo. Atomska bomba je štirideset let pozneje nazorno dokazala pomen Einsteinove »čudežne« formule. V bombi, ki so jo vrgli na Hirošimo, se je razbilo tisoč gramov urana v 999 gramov lažjih atomov. Le en gram materije se je pri tem izgubil in ta edini gram je povzročil opustošenje, ki je zadelo japonsko mesto Hirošimo.

Znanstvenikom je torej uspelo spremeniti v energijo samo tisočinko materije. Fiziki so takoj postavili vprašanje, ali ne obstoji neki »super eksploziv«, katerega masa bi bilo mogoče popolnoma spremeniti v energijo, torej eksploziv, ki bi bil tisočkrat močnejši kakor atomska bomba.

Pred kratkim — če smemo verjeti poročilu — so fiziki v Kaliforniji našli odgovor. Super eksploziv obstoji: to je »obratna materija«. Ta obratna materija se pojavlja v formulah fizikov že skoraj trideset let. Toda šele pred kratkim so s poskusi

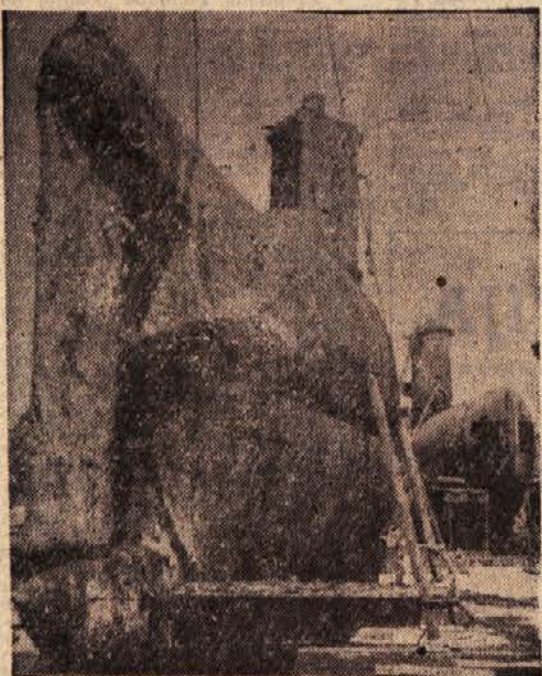
dokazali, da zares obstoji. Stirje fiziki kalifornijske univerze so odkrili nov sestavni del atoma, tako imenovani antinevtron.

Tako je sedaj fizikom uspelo spoznati in evidentirati vse sestavne dele atoma, ki so jih že dolgo napovedovali posamezni znanstveniki. Zdaj bodo iz antidelov skušali sestaviti kompletne antiatome. Antiatomji bodo imeli povsem iste lastnosti kakor ustrezni normalni atomi vsakega posameznega elementa. Ti atomi so popolnoma stabilni — vendar pa le tedaj, če so samostojni. Brž ko pa bi prišlo pol grama antiželeza v stik s pol grama navadnega železa, bi nastal samomor — prenehanje, pri katerem bi se sprostila po Einsteinovi formuli energija, ki bi ustrezala energiji

uranske bombe, ki so jo ameriški letalci vrgli na Hirošimo; le da bi bila v tem primeru hitrost eksplozije še mnogo večja.

Prva atomska potniška ladja

Ob neki manjši slavnosti v Beli hiši je izjavil predsednik ZDA Eisenhower, da je odobrila gradnjo prve trgovske čezoceanske ladje na atomski pogon. Gradnja te ladje se bo začela prihodnje leto, trajala pa bo 39 mesecev, za kar bodo potrebni skupno 42,5 milijona dolarjev. Po že dokončanih načrtih bo ladja lahko sprejela sto potnikov in 12.000 ton tovora. Kot pogonsko sredstvo bodo uporabljali atomski reaktor z 20.000 KM.

Enajst let je bilo nekaj v glavnem nepoškodovanih nemških podmornic na dnu ob obalah Severnega morja, nedavno pa so jih začeli dvigati in prenavljati. V desnem kotu na posnetku je že prenovljena, v ospredju pa pravkar iz morskih globlin potegnjena podmornica tretjega rajha.

Smrt na morskem dnu

Znani švedski književnik in radijski poročevalec Pole Strandberg se je smrtno ponesrečil pri snemanju reportaže z morskega dna v bližini Stockholma. Magnetofonski trak, na katerem naj bi poročevalec posnel svoje vtise o morskih globlinah, je posreboval poslušalcem tudi potapljačev smrti. Pole Strandberg je hotel proučiti ostanke švedske fregate »Rikseapplet«, ki se je pred skoraj 300 leti potopila pri

otoku Zalare in so jo nedavno odkrili. — Kaže, da je imel potapljač pomanjkljivo opremo in ga je na dnu dušilo. Zaradi pomanjkanja ali pa tudi zaradi prevelikih količin kisika pa si je v trenutnem preplahu strgal masko z obraza in utonil.

Radioaktivni stroncij v zraku

Nedavne atomske eksplozije v Ameriki in Rusiji so pošestorile količino radioaktivnega pepela, ki pada z dežjem na zemljo. Angleška letala »Canberra«, ki so poletela v stratosfero, so ugotovila, da je tam zrak dvestokrat bolj radioaktiven kakor običajno. Treba bo deset let, preden se bo znova očistil. V tem času bodo številni elementi razpadli, vendar med znanstveniki povzročajo zaskrbljenost radioaktivni stroncij. Ta element izgubi polovico svoje teže zaradi žarčenja šele v štiridesetih letih, podoben pa je kalciju ter se kakor on nabira v kosteh in uničuje celice kostnega mozga. Dosedanje meritve so pokazale, da je doslej razpadla le ena tisočinka nevarne količine radioaktivnega stroncija, vendar tudi ta račun temelji le na teoretičnih domenah in ni povsem zanesljiv.

Pred dnevi so v švicarskem mestu Boudry prvič cepili otroke s Salkovim cepivom, ki so ga dobili iz ZDA. Najprej so cepili predšolske otroke, kot kaže leva slika, kmalu za tem pa je dobilo v Boudryju prve tri potrebne injekcije 70 odstotkov šolskih otrok

Drobne ZANIMIVOSTI

PSI Z EKSPLOZIVOM
Znano je, da opravijo dretni psi najrazličnejše naloge. Med drugo svetovno vojno so jih Rusi množično uporabljali v boju za Moskvo. Ko so bili Nemci kmalu 20 km od sovjetskega glavnega mesta, so se iz ruskih strelskih jarkov poglajale množice psov, natovorjenih z eksplozivom. Dretni psi samomorilci so napadli nemške tanke in jih uničevali.

UMETNI AKVARIJ
Na velesejmu v Frankfurtu je zbujala posebno pozornost najmlajših obiskovalcev in vzgojiteljev zanimiva knjiga, oziroma akvarij. To je pravzaprav iz plastične snovi izdelan akvarij v obliki knjige, v njem pa je voda, po kateri plavajo različne umetne ribe. Vsaka »strana« knjige je akvarij zase. Otroci, ki »listajo« po tej knjigi, spoznajo številne prebivalce morskih globlin.

ŠEST METROV VISOKO
Vasko, kdor je potoval z ladjo, je opazil delfine, kako skačejo iz vode. Baje skočijo nekateri celo do šest metrov visoko. — Znano je, da so delfini dokaj primerani za dresuro.

HRUP IN ZDRAVJE
Neki nemški list je razpisal anketo o hrupu. Nad polovico ljudi (57 odstotkov) je odgovorilo, da jih hrup moti pri delu, tretjina anketirancev pa je zatrjevala, da hrup škodljivo vpliva na njihovo zdravje. Kot škodljive vire hrupa so navajali ulični promet (40), obrtne delavnice (6), letala (5), otroke in sosede (6 odstotkov) ter železnico (1 odstotek).

DEČEK V KURNIKU
Margareto Halpenny z Irake je sodišče kaznovalo z desetimi meseci zapora, ker je imela svojega sedemletnega sina več let zaprtega v kurniku. Otrok je zdaj v bolnišnici, zdravniki pa pravijo, da se ne bo mogel normalno razviti, ker se je v nizkem kurniku več let plazil po vseh starih. Tudi njegova govornica ni razumljiva. Pred sodniki se je mati zavarjala, da je hotela imeti kot vdova svojega otroka vedno pri sebi.

Težave zaljubljenih črncev

Cepravo je »črna celina« doživel v zadnjem času presenetljivo napredek na tehničnem in civilizacijskem področju, afriške žene še niso prav »enakopravne«, česar pa so nemara tudi same nekoliko krive. Tako so črne matere na primer še pred nekaj leti preprečevale, da bi hodile njihove hčere v šolo. Šele počasi so doumele, da utegne biti dokaj pridobitno, če imajo v hiši hčerko, ki vsak mesec prinese domov učiteljsko ali tajniško plačo. Prav zaradi tega se je v zadnjem času znatno zvišalo število zaposlenih žensk v Afriki.

S prstom v solno kislino

V neki londonski kemični tovarni je pokazal kemik svoj izum: vtaknil je prst v posodo s kadečo se solno kislino. Ko ga je po nekaj minutah potegnil iz posode, so se navzoči prepričali, da je ostal prst povsem »nepoškodovan«, medtem ko je kislina v istem času močno nagrizla kos kovine. Skrivnost je v zaščitenem mazilu, s katerim je kemik namazal svoj prst. Mazilo je obdalo kožo s skoraj nevidno zaščitno plastjo, proti kateri so brez moči vsa znana čistilna sredstva, kakor na primer milo ali v vodi topljive kemikalije. Glavni sestavni deli te maže so silikoni.

Takšne naprave uporabljajo filmski delavci, ki v potapljaških oblekah in s kisikovimi aparati na plečih snemajo podmorski rastlinski in živalski svet pa tudi že pustolovske filme »iz morskih globlin«

Za modne novosti se Afričanke prav tako navdušujejo in se podrejajo vsakokratnim predpisom vladajoče mode kakor njihove evropske ali ameriške sosednice in pogosto pokazuje pri tem kar presenetljivo dober okus. Lani njihov občutek za barve se precej razlikuje od običajnega. Črnske lepoticke se danes rade nosijo na telesu pravcato premoženje, se zato prenekateri moški pritožujejo, da ne more zadostiti razvajenim zahtevam svoje žene.

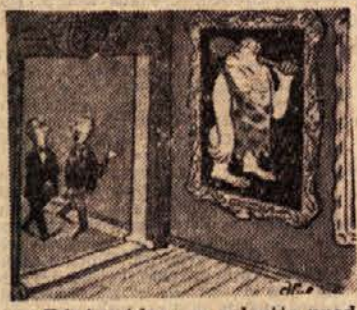
Ce gre mlad moški prvič z dekletom na sprehod, mu da takoj razumeti, da mora izpričati svojo naklonjenost z dokazi, pa pomeni, da mora priti na drugi sestanek že s polnimi žepi daril! Zatem pa se zavzame za zadevo še bodoča tašča, ki očeta njuje primernost prosilca z golgi materialni vrednosti daril. Črnske lepoticke običajno lepotično več mladih moških, lahko deklet iz tega nabere kar lepo premoženje. Prav zato ostane mnogo mladih Afričanov raje samskih.

Sicer pa so z afriškimi ženskami še velike težave. Te se namreč ne zanimajo niti za predavanja niti ne berejo rade in prav tako jih je težko navdušiti za šport. Kljub temu pa se nemahoma več število izobraženih prebivalcev črnega kontinenta. Tudi že ustanovljajo najrazličnejša društva, da bi tako pomagala k hitrejšemu napredku in lepšemu življenju črnih lepotic.

Star ladijski dnevnik

Leta 1803 sta pod poveljstvom ruskih pomorščakov odpliili na pot okoli sveta veliki jadralni »Nadežda« in »Neva«. Med potjo sado jadrnice »Neve« je bil krmar tudi Danil Kalinin, ki je vsem času potovanja vodil ladijski dnevnik. Doslej ta dnevnik ni bil znan, pred kratkim pa so v arhivu vojne mornarice ZSSR našli nenavadno dragoceni dokument. V dnevniku so posebno zanimive podrobnosti o dolgem potovanju, med njimi pa zbuja največjo pozornost izvrstni opis silovitih viharjev, ki so večkrat presenetili ladjo na dolgem potovanju.

Za dobro voljo

»Zdaj prideva v galerijo prednikov naše stare rodbine.«

»Takole je treba, ti tepček!«

»Zal vam ne morem zvišati plače, lahko pa na vsa moč zaploutnete vrata za seboj.«

PRIPOROČILO BERNARDA SHAWA

Igralec dvojnove nadarjenosti je nenehoma nadlegoval angleškega humorista Bernarda Shawa, naj mu napiše priporočilo za raznatele nekega velikega gledališča. Da bi se ga naposed otresel, je Shaw napisal direktorju gledališča naslednje pismo:
»Priporočam Vam Herberta Winstonona. Igra Hamleta, Skjlocka, Machbetha... in — biljard... Najbolje igra — biljard...«

NEUKROČENO MESTO

RADO KRAGELJ
MILAN MAVER

91. Ampak še isto minuto, ko je bila sodba izrečena, so jo preklicali. Sodniki sami niso vedeli kako in kaj. Znižali so mu kazen na dve leti in pol, potem pa so jo glede na njegovo mladoletnost spremenili v pogojno kazen. »Po prvi neumnosti boš šel sedet,« mu je tolmáč razložil pogojno kazen. Janez je priklimal; bilo mu je vseeno, samo da se reši zasliševanj, palic, elektrike in muk...

92. Potem so ga izpustili. Niti za hip ni okleval: odšel je naravnost domov. Očka se je bil preselil spet nazaj v svoje stanovanje, ampak ko je Janez prišel, ga ni bilo doma. Usedel se je na stopnice in čakal. Sedel je nekaj minut, potem so se mu utrujene oči zaprle same od sebe in zaspal je. Ko se je očka vrnil, ga je našel spečega na stopnicah. Najprej sploh ni mogel verjeti svojim očem.

93. »Janez!« Nekaj je zagodrnjal in spal naprej. Očka ga je stresel za ramena. Ko se ga je dotaknil, se je njegovo izmučeno telo vzpelo, pa spet omahnilo v omotičen spanec. Očka ga je počasi dvignil in odnesel v posteljo. Slekkel ga je in sezul in mu namazal prške in rane. Janez pa je spal, spal ves tisti dan in vsa naslednja noč, kot da hoče v spanju pozabiti vse, kar je pretrpel.

KRIŽANKA

1	2	3	4	5	6	7	8
9			10				
11				12			
13		14	15		16		17
18	19	20	21	22	23	24	25
26							
27							
28							
29							

Vodoravno: 1. tuje moško ime, 5. lunina mena, 9. odstaviti, 11. iglavca, 12. del glave, 13. indijski kraj, 14. Gorenjskem, 16. krajevni prislov, 18. veznik, 19. začelnici znanega srbskega komediografa (»Dr.«), 20. biški borec, 23. Wagnerjeva opera, 25. poljski delavec, 26. sobne odprtine, 27. deli ladji, 28. zbiranje.
Navpično: 1. korist, 2. mednarodni jezik, 3. glas pri požiranju vode, 4. srbohrvaški (»oščec«), 11. rod, 12. KDO, 13. nonij, 15. ura, 16. Cres, 17. trije, 18. Adua, 19. zala, 20. nek, 21. oglaš, 22. kž, 23. ako, 24. NK, 25. krona, 26. rokavičar.
Rešitev križanke z 18. novembra
Vodoravno: 1. idiotizem, 8. obrt, 9. A(n)te K(ova)če, 11. rod, 12. KDO, 13. nonij, 15. ura, 16. Cres, 17. trije, 18. Adua, 19. zala, 20. nek, 21. oglaš, 22. kž, 23. ako, 24. NK, 25. krona, 26. rokavičar.
Navpično: 26. A(n)ton (C)ehov.